

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor. 40 bani,
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului” Sibiu.

Foaie politică

Apare în fiecare Duminică.

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: „Foaia Poporului”, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).
Un șir petit prima dată 14 bani, a doua oară
12 bani, a treia oară 10 bani.

SILISTRA.

Ceeace trebuie să ne intereseze în momente acestea pe noi Români, cari formăm o națiune una și nedespărțită în cugete și simțiri, cu toate granițele politice, care taie în corpul ei, e redobândirea Silistrei, odinioară românești, și realipirea ei la România.

Intre cetitorii nostri se vor găsi mai mulți, cari cunosc din vedere Silistra, chiar fără să fi fost în ea. În fața orașului românesc Călărași se află pe malul drept al Dunării orașul Silistra, așezat pe coasta dealului. În dosul lui se ridică alte dealuri, toate cu întărituri pline cu tunuri, ale căror guri sunt îndreptate înspre România. Locuitorii orașului sunt Români, Bulgari și Turci. Orașul nu e mare, dar întăriturile lui, cari stăpânesc în caz de războiu Dunărea din partea aceasta, Dobrogea românească de meazăzi și încălta chiar și uriașul pod de peste Dunăre la Cernavoda, — pot să facă pe Bulgari să-și peardă într-o zi mintea și să încerce un războiu împotriva României. În cărțile lor de școală, apoi și în cărțile, pe cari le dau soldaților lor, se spune Bulgarului mereu, că ei trebuie să rupă dela România Dobrogea, care ar fi fost odată bulgărească. Motivul adevărat al dorului lor după Dobrogea, unde nici a cincia parte din populație nu e bulgărească, e însă pofta barbarului de a avea o provincie odinioară pustie, cu locuitori puțini, fără venituri, dar acum prefăcută de Români într'un mic raiu, cu o țăranime bogată și îndestulată, cu drumuri bune, cu căi ferate și înainte de toate cu un port minunat, Constanța, de felul căruia Bulgarii n'au fost în stare să-și construească. E, ca să zicăm cu adevăratul nume dorința lor, pofta tâlharului, care te pândeste lângă drum pentru a-ți lua punga chiar omorându-te.

Dacă răsfoim însă puțin istoria, vom vedea, că *Silistra și Dobrogea n'a fost stăpânită niciodată de Bulgari.*

Indată după nașterea lui Christos vedem ținutul acesta stăpânit de Români, după cum dovedesc și multele rămășițe de pe timpul acela, între cari cele mai însemnate sunt Tropaeum Traiani dela Adam-Clisi (un sat locuit mai ales de Transilvăneni de-ai nostri) și ruinele orașului roman din apropierea lui.

Au urmat apoi năvălirile popoarelor barbare, Goții, Slavii și mai pe urmă Bulgarii, un neam de Mongoli înrudiți cu Turcii și Maghiarii. Bulgarii au trecut în Bulgaria de astăzi și supunând pe Slavii veniți de mai înainte au rămas acolo, dar și-au pierdut limba lor mongolică și au pri-

mit pe cea slavă, care se numește acum bulgară. În Dobrogea n'au fost însă Bulgari niciodată. În curând împărații bizantini dela Constantinopol au ajuns stăpâni peste Bulgari, iar în părțile Dobrogei de meazăzi era un fel de domnitor Dobrotici, care era numit de împăratul din Constantinopol, al cărui supus era.

Vin apoi Turcii în Europa și supun întreaga Peninsulă Balcanică până la Dunăre. Dobrogea însă și orașul Silistra e stăpânit de domnitorul român *Mircea-cel-mare*, care a stăpânit și Țara-Oltului (a Făgărașului) dela noi, după cum dovedesc multe documente date boerilor nostri olteni. Dela urmașii lui Mircea cuceresc apoi Turcii Silistra și ținutul ei dobrogean și sub Turci rămâne până în anul 1878.

De pe la anul 1830 încoace, după războiul ruso-turc de atunci, încep să se așeze iciclea țărani bulgari prin unele părți ale Dobrogei, fără să ajungă însă vre-odată la vr'un număr mai mare, căci și prin anii 1856, după date statistice publicate de Bulgari (între alții profesorul lor universitar Miletici din Sofia), majoritatea (cei mai mulți) locuitorilor au fost Români și Mohamedani (Turci și Tatauri). Dobrogea a fost pentru Bulgari totdeauna numai o trecătoare.

Pe lângă Români cei vechi, urmași ai coloniilor romane și ai Românilor duși acolo din România, Dobrogea a avut totdeauna un număr mare de așa numiți *Mocani*, adică Transilvăneni de-ai nostri. Încă la anul 1856 scrie un Grec Papadopol într-o istorie a Bulgariei, că numai în județul Constanței erau aproape *trei mii* de Români transilvăneni.

Dar și după ce Silistra și Dobrogea au ajuns sub stăpânire turcească, domnitorii români au continuat să ocrotească îndeosebi așezămintele bisericesti din Silistra și din Dobrogea, în bună înțelegere cu Turcii. Astfel la anul 1769 Grigore Ghica, Domnul Țării-Românești, zidește de nou mitropolia Silistrei și mitropolitului îi dă în fiecare an ajutoare. Tot așa se cunosc ajutoarele date de Români pentru bisericile din Cernavoda și Babadag, orașe din Dobrogea. În schimb Bulgarii n'au făcut niciodată nimic și nici n'au putut face, căci erau niște sclavi umiliți sub jugul de sute de ani al Turcilor, de cari i-au scăpat numai vitejia armatei române la 1877/78, după ce Rușii fuseră bătuti cu rușine de Turci.

În Silistra a fost totdeauna viață românească, cât timp au domnit chiar și Turcii acolo. În anul 1871 s'a înființat *Societatea română de cultură și limbă din Silistra*, având pe sigil (peceta) pe Romul și Remu, întemeietorii Romei. În statutele ei se arată scopul ce-l urmărește: A pro-

pagă (răspândi) prin toate mijloacele putincioase între Români din aceste părți învățătura limbii materne (române), a ajutat comunitatea română și eforturile școalelor române de-aici, a proteja școalele orășenești și sătești din toată Dobrogea, înmulțindu-le și îmbunătățindu-le, a ajutat pe junii școlari români lipsiți de mijloace din Silistra și din Dobrogea, a înființa o școală de oameni mari, cari să învețe carte românească seara și în Dumineci și sărbători.

Vedem deci, că Silistra a fost un centru cultural românesc până în anul 1878, când a căzut, pară mălăceată în gura lui nătăfleață bulgar, căci Bulgarii merită acest nume, știut fiind, că ei s'au arătat dușmănoși armatei române venite să-i libereze de sub jugul turcesc.

În anul 1878, când cu congresul dela Berlin, Silistra era să fie dată României, după cum se și convenia, căci toată lumea își zicea, că Dobrogea fără Silistra e neapărată față de atacurile unui dușman, care ar veni dinspre meazăzi. Rusia ticăloasă, ca să-și arete într'un mod cât mai mișelesc recunoștința față de România, care a scăpat-o de peire la Plevna, s'a împotrivit cu tot dinadinsul și celelalte Puteri-mari, slăbănoage, cum s'au dovedit și în războiul de acum, i-au făcut pe voie și au lăsat Silistra Bulgariei.

Dar România nu s'a declarat niciodată mulțumită cu aceasta răpire a pământului românesc și în anul 1903, când cu revoluția din Macedonia, ministrul român a înștiințat Puterile, că dacă Bulgaria va începe un războiu împotriva Turciei și va cuceri pământ turcesc, armata română va cuprinde Silistra.

Aceeaș declarație a făcut-o și cu prilejul acestui războiu și dacă Bulgarii nu vor da Silistra și ținutul până la mare de bună voe, *li se va lua*. Căci România are nevoie (trebuință) de cetatea Silistrei pentru întărirea ei.

Iar noi, Români de-aici, încă dorim din tot sufletul întărirea României, căci numai o Românie tare ne poate garanta izbânda în luptele noastre de-aici pentru libertatea noastră națională.

E rău de Cultureghileteri! Rene-gații, Jidani și o seamă de Maghiari s'au apucat încă de mult să înființeze în ținuturile locuite de naționalitățile nemaghiare tot felul de reuniuni, pe cari le porecliau „culturale” (cultur-eghilet) de fapt însă erau niște întovășiri criminale pentru maghiarizare. Făcând gălăgie mare, au știut să scoată din visteria statului mii și mii de coroane, au silit pe toți funcționarii și pe toți slabi să se facă membri, ba unele adunări comitatenze din ținuturi locuite de

Nemaghiaari au mers cu îndrăzneala până acolo, de au votat pentru aceste tovarăşii aruncuri, cum s'a întâmplat şi în comitatul Târnavei pe vremea fişpanului Betlen pentru cultureghiletul din Cluj. Se vede însă, că statul nu le-a mai putut ajuta pe toate cu destui bani, căci unele cultureghileuri abia mai dau semne de viaţă, ba unul dela graniţa de către Austria, care aveă să maghiarizeze pe Slovaci şi pe Şvabi, a murit cu ruşine. Altele după acesta!

O nouă fărădelege. Germanii (Şvabii) şi Românii din Biserica-Albă, oraş frumos în Bănat, au vrut să aleagă de primar pe dl *Dr. I. M. Roşiu*, avocat român. Dar vicecomitele n'a vrut să-l candideze. Atunci 54 de membri din consiliul comunal au dat buletine albe (ţiduli de vot, fără să scrie numele candidatului pe ele), iar 24 de renegaţi şi Jidani au votat pentru candidatul fişpanului. Împotriva acestei alegeri-minciună, Germanii şi Românii au făcut protest.

Tratativele păcii româno-maghiare. După cum spune o foaie jidano-maghiară, Tisa continuă convorbirile cu fruntaşii noştri pentru a ajunge la o înţelegere cu Românii. Ei cere însă morţiş, ca Românii să nu mai formeze partid românesc, ci să între ca umplutură în partidul guvernamental, cum au făcut Saşii. Se 'nţelege, că aceasta e o cerere obraznică, căci noi vrem să trăim aici numai ca naţiune română. De aceea din toată tevatura nu se va alege nimic, dacă drepturile, ce ni se cuvin, nu ne vor fi date ca unui popor deosebit, care nu vrem să ştim de nici un amestec cu poporă venetice.

Proiectul de lege electorală. În comisiunea pentru desbaterea acestui proiect s'a isprăvit cu vorbăria generală şi proiectul a fost primit. A rămas acum să se desbată paragraf de paragraf. Toţi câţi au mai vorbit, între cari contele Lazar şi Francoezul renegat Desbordes (ceteşte Desbord) au ţinut să arete „primejdia cea mare, dacă vor aveă şi Românii mai mulţi alegători”.

Pentruca să se fină minte, arătăm şi propunerile deputaţilor saşi. Ei au cerut, ca orice cetăţean, care are patru clase gimnaziale sau opt clase dela altă şcoală (de pildă 4 clase primare şi patru civile, sau şcoala primară de pot clase, cum au Saşii) să fie alegător, dacă au împlinit etatea de 26 ani. Ceice nu ştiu carte, să nu fie alegători, oricât de mare ar fi darea, pe care o plătesc. Nici proprietarul de opt jugăre să nu fie alegător, dacă nu plăteşte o dare mai mare.

Din Bucovina. Săptămâna trecută s'a ținut o frumoasă adunare a fraţilor noştri din Bucovina pentru a aduce hotărâri cu privire la mântuirea bisericii române de acolo de lăcomia Rutenilor veniţi pe pământul românesc ca nişte cerşitori şi acum dornici de-a înghiţi averea românească. În adunarea aceasta s'a hotărât să se ceară dela Împăratul înfiinţarea unei episcopii, în care să fie cuprinşi Rutenii, rămânând arhiepiscopia cea veche a Sucevei curat românească. Împărţirea să se facă după catastrul naţional, aşa că Rutenii să nu poată fură comune româneşti pentru ei. Episcopia ruteană să-şi aibă consistorul şi congresul ei deosebit. Rânduiala în biserica românească să o hotărască biserica, nu dieta ţării.

Veste bună dela Năsăud. În sfârşit au scăpat urmaşii vitejilor grăniţeri din ţinutul Năsăudului de clica lui Csokán Iános şi soţii, cari de-atâta amar de vreme au lucrat pentru un os de ros la înăbuşirea culturii naţionale de-acolo. În adunarea generală a reprezentanţilor comunelor foste grăniţereşti a fost aleasă o comisiune administrativă compusă din Români naţionalişti. Lista slujilor străinilor a căzut cu ruşine. Blăstămul neamului ajungă pe ceice s'au întovărăşit cu duşmanul!

Lupta Slovacilor. Slovacii sunt o parte de religia catolică, altă parte de cea luterană sau protestantă, cum sunt Saşii dela noi. De religia luterană mai sunt şi aşanumiţii Saşi din Scepuş (în partea de meazănoapte a Ungariei). Fruntaşii acestor „Saşi” s'au maghiarizat aproape toţi, lângă ei s'au mai adaus şi renegaţii slovaci, aşa că biserica luterană a Slovacilor e administrată mai mult de renegaţi ticăloşi, cari lucrează în ruptul capului să maghiarizeze întreaga lor biserică. Acum s'a pornit printre Slovacii naţionalişti o mare mişcare naţională, ca să-şi scoată biserica din ghiarale celor fărădelege şi să-şi câştige o autonomie, pentruca cu ajutorul ei să-şi poată apăra mai bine aceeace e mai sfânt la un popor: limba şi obiceiurile. În scopul acesta au ținut acum de curând o întrunire în Jolna, unde au hotărât luptă dreaptă împotriva celorce vor să-i maghiarizeze şi cu ajutorul bisericeii.

Războiul.

Starea armatelor. — O declaraţie a marelui vizir. — Luptele dela Galipoli şi Adrianopol. — Grecii la Ianina. — Muntenegrinii şi Sârbi la Scutari. — Mişcarea Albanezilor. — Serbia şi Bulgaria. — Conferenţa ambasadurilor din Londra. — Rusia şi Austro-Ungaria. — Conflictul româno-bulgar.

După cum am spus şi în numărul trecut, nici Turcii, nici armatele aliate nu mai lasă nici un corespondent de ziare în apropierea lor, aşa că ştirile, ce le primim sunt aşa, cum ni le trimit fie Turcii, fie aliaţii. Se 'nţelege, că nici unul nu vrea să vestească învingeri de-ale duşmanului sau înfrângerii proprii. Urmarea e, că până acum nu se ştie nimic sigur despre cele întâmplate în partea a doua a războiului, mai ales când e vorba de luptele dintre Turci şi Bulgari. Ceva mai sigure sunt ştirile despre luptele dintre Turci, Greci şi Muntenegrini ajutaţi de Sârbi.

Cu privire la starea armatelor, un cunoscător spune următoarele:

La Adrianopol sunt două divizii sârbeşti şi două bulgăreşti, având cu totul vre-o 90 până la 100 de mii de soldaţi cu 120 de tunuri de cele mari (afară de cele de câmp). Turcii din oraş pot să aibă vre-o 40 de mii de soldaţi cu 250 de tunuri grele. După cum telegrafiază viteazul comandant turc, Sucri-Paşa, ei au în oraş merinde destulă, le lipseşte însă sarea.

Pe liniile dela Bulair de pe peninzula Galipoli se află două divizii bulgare, în faţa lor cam tot atâţia soldaţi, aduşi parte nu de mult dela Constantinopol sub comanda lui Enver-bei. Despre luptele de-aici ştirile se bat în capete. Turcii vestesc, că au bătut de câteva ori trupele bulgare ajutate de flota grecească din apropierea malului. Bulgarii telegrafiază, că ei ar fi bătut pe Turci. Până acum nu s'au retras nici unii, nici alţii.

La Ceatalgea e linişte. Bulgarii au început să se retragă, aşa că Turcii au cuprins iară oraşelul. Se pare, că Bulgarii vreau să facă pe Turci să iese din întăriturile dela Ceatalgea, ca să se lupte pe câmp deschis. Dacă Turcii nu vor eşi din întărituri, se poate ca Bulgarii să aştepte acolo căderea Adrianopolului, fără să mai dea vre-o luptă. În faţa Ceatalgeanei Bulgarii au şapte divizii cu vre-o 180 până la 200 de mii de soldaţi. Armata turcă e mai mică.

La Ianina în Epir Grecii au fost bătuti de nou. Gazetele turceşti din Constantinopol scriu, că trupele turceşti au făcut o eşire din oraş şi au rănit şi omorât peste patru mii de Greci, luându-le şi 13 tunuri şi multe muniţiuni.

Rău le merge **Muntenegrinilor şi Sârbilor** la Scutari, unde toate atacurile lor împotriva întăriturilor au fost respinse perzând mii de oameni. De câteva zile nici n'au mai cutezat să atace, fiind istoviţi cu totul. În Cetinie (capitala Muntenegrului) e mare jalea. Se spune, că regele a trimis o telegramă Ţarului Rusiei, rugându-l să le dea sprijin ca totuşi să le rămână lor Scutarii. Altminteri, spune regele Muntenegrului, e primejdie de răscoală împotriva lui, căci Muntenegrinii sunt foarte supăraţi, aflând despre voinţa Austriei şi a Italiei de-a se lăsa Scutarii Albaniei.

Abanezii au început să se mişte împotriva Sârbilor, beeace nici nu ne poate mira, dacă ne amintim barbariile săvârşite de Sârbi împotriva lor. O telegramă din Belgrad vesteşte, că în ținuturile albaneze ocupate de trupele sârbeşti se pregăteşte o răscoală mare. S'au format bande compuse din câte două până la trei sute de Albanezi, cari au început să neliniştească trupele sârbeşti. Răsculaţii aceştia sunt înarmaţi cu puşti cu repetiţie (ca ale soldaţilor noştri) şi bombe de mână. La început au lucrat pe la Diacova, Ipec şi Liuma, aşadară mai în inima Albaniei, dar acum s'au apropiat de Ohrida şi Monastir (Bitolia). În câteva locuri au fost lupte în toată forma.

Sârbii primesc răsplata fărădelegilor lor şi a lăcomiei de-a cuprinde ținuturi locuite de un alt popor, pe care vreau să-l desnaţionalizeze, cum încearcă şi cu Românii din Serbia.

Cu tot ajutorul, ce-l dă **Serbia Bulgariei**, se vede tot mai mult, că între aceşti doi aliaţi sunt neînţelegeri din cauza împărţirii prăzii. Armata sârbească dela Ūscub a cerut chiar ruperea alianţei sârbo-bulgare, consiliul de ministri sârb eră p'aci să hotărască a nu mai trimite ajutoare Bulgarilor şi numai dupăce a cerut regele Petru, s'a hotărât ajutorarea şi mai departe a Bulgarilor la Adrianopol, unde s'a mai trimis o parte a diviziei din ținutul Drinei.

Războiul e şi pentru Turci o greutate tot mai mare. Ei s'au recules acum, au armata bine întocmită, dar le lipsesc banii. Şi fără bani mulţi nu se poate purta războiu, oricât de bravi ar fi soldaţii şi oricât de bine ar fi armaţi. Ce cheltuieli mari cere numai pregătirea înainte de războiu, se poate vedeă la noi, unde s'au cheltuit numai cu mobilizarea sute de milioane de coroane. De aceea nu e mirare, că marele vizir (prim-ministrul) Turciei a declarat, că ei n'au început de nou războiul de dragul războiului, ci pentrucă vor o pace cinstită, încosebi vor să păstreze Adria-

popolul. Aliații au putut vedea, că Turcia nu e zdrobită. Cu toate acestea ea e oricum gata să încheie pace, dar nu o pace rușinoasă. Guvernul turcesc a și trimis pe Hachi-Paşa la Londra, ca să propună Puterilor să ceară dela aliații balcanici încetarea războiului și renunțarea la Adrianopol și insulele din Marea-Egeică. Puterile n'au vrut să intervină (să se amestece) însă până acum, ba ele așteaptă, ca Turcia să lase Adrianopolul Bulgariei, iar în ce privește insulele egeice le vor împărți între Greci și Bulgaria.

Intr'aceia ambasadorii Puterilor își continuă conferințele dela Londra, unde se ocupă cu stabilirea granițelor Albaniei. De două luni de zile n'au ajuns însă la nici un rezultat din cauza Rusiei, care vrea o Albania cât mai mică, căreia să i se răpească Scutari și toate orașele din Albania răsăriteană pentru a fi date Muntenegrului și Serbiei. Se vede, că Albanezii trebuie să se miște mai întâiu singuri cu toată țara pentru apărarea pământului lor strămoșesc.

Intre Austro-Ungaria și Rusia nu s'a ajuns încă la o înțelegere deplină, așa că nu poate fi vorba de demobilizare. Țarul a răspuns la scrisoarea Împăratului nostru, zicând, că nu cere demobilizarea, iar cu privire la Albania spune numai, că nu urmărește nici un folos pentru Rusia și are nădejde, că nici Austria nu urmărește un folos pentru ea. Vorbe, din cari nu poți alege nimic. Purtarea Rusiei e cu atât mai necuviincioasă, că monarhia noastră a declarat, că nu vrea nici o cucerire în Peninsula-Balcanică, unde dorește ca fiecare popor să se chivernisească singur. E adevărat, că și unele gazete oficiale din Rusia spun, că guvernul rusesc are aceeași dorință, cu toate acestea tocmai el lucrează pentru sugrumarea și robirea poporului albanez.

Conflictul româno-bulgar nu e terminat, dar se crede, că în săptămâna aceasta să se aleagă într'un fel. Tratatul (consfătuirile) se continuă acum în Sofia, capitala Bulgariei. Veșnicile târăgănări ale guvernului bulgar au făcut pe Români să-și peară răbdarea și dacă lucrul nu se va isprăvi în curând, fie că Bulgarii îi dă înapoi României orașul Silistra, fie că spune verde, că nu vrea, armata română va lăsa aceeași se cuvine României. De altmîn-

feri atât Puterile Triplei-Alianțe, cât și altele au dat guvernului bulgar sfatul să îplinească cererile drepte ale României, altminteri își va perde răbdarea și guvernul român.

Femeile turce din Constantinopol au ținut o întrunire mare, în care au hotărât să trimită o telegramă armatei turcești cu rugarea să lupte cu bărbăție împotriva dușmanului. O altă telegramă au trimis tuturor împărăteselor și reginelor din Europa și Asia arătând barbariile săvârșite de aliații balcanici împotriva femeilor și copiilor turci. Totodată au hotărât cu toatele să-și dea toate sculele lor cele scumpe, cercei, inele, brățare ș. a. statului, care să le prefacă în bani pentru acoperirea cheltuielilor cerute de apărarea patriei.

Adunarea a fost condusă de prințesa Mümeș.

În Mexico (republică mare în America centrală — de mijloc — dela Statele-Unite spre meazăzi) au izbucnit iară revoluția. După ce poporul nenorocit de-acolo a trecut nu de mult printr'o altă revoluție, în care s'au omorât ca fearăle, acum s'a răsculat unul Diaz împotriva lui Madero, președintele de-acum al republicei, pentru că să-i ia locul. O parte a orașului Mexico (numele capitalei e ca și al țării) e dărâmată, sunt mulți morți și răniți. Lucrurile se pot încurcă și mai mult, căci Statele-Unite ale Americii-de-Nord au trimis mai multe corăbii de războiu la Mexico și e vorba să trimită și 35 de mii de soldați.

Din România.

Casa Rurală. După marea revoluție a țăranilor din România din anul 1907, statul a înființat o bancă mare cu capital de milioane, pentru ca să împrumute țăranilor alcătuiți în obștii (tovărășii) bani de câteori vrea să cumpere moșii întregi, fie pentru arătură, fie pentru pășuni.

Zilele acestea, Casa Rurală și-a publicat bilanțul pe anul 1912. Din el se vede, că banca aceasta are moșii în valoare de aproape 40 de milioane de lei. Din acestea au vândut țăranilor pământ în valoare de aproape 7 milioane, iar pentru cumpărarea de pășuni le-a împrumutat peste 24 de milioane.

Pentru industria de casă (cusături și țesături țărănești). Și în România au început țăranii să părăsească furca și războiul, cumpărând pânza și materia pentru îmbrăcăminte din prăvălii, dar mai ales din șetrele jidane. Pentru a face să înflorească de nou vestita industrie de casă a țăranului român, ministrul de industrie al României pregătește un proiect de lege, prin care să se înființeze un consiliu (sfat) de femei din toate părțile țării. Acest consiliu va înființa muzee de cusături și țesături naționale, precum și de alte lucruri făcute de țărani și va căuta să găsească mijloace, prin cari să se poată desvoltă din ce în ce mai mult industria de casă.

† **Alexandru Djuvara**, fost ministru de industrie și de externe al României, a răposat la 1 Febr. El s'a ocupat și de chestiunea (starea) națională a Românilor din Transilvania și Ungaria, scriind și o carte despre asupririle, pe cari le îndurăm noi.

† **Stefan Beloiu**, fost deputat, mare proprietar și Român vrednic de origine din Săcele (comit. Brașovului) a murit la 31 Ian. în Braila. El era fratele marelui binefăcător Stroe Beloesu, mort anul trecut la Bârlad.

Date statistice cu privire la școlile noastre.

Nu de mult a apărut întâiu *Anuar pedagogic* (pe anul 1913), scris de cunoscutul nostru bărbat de școală, Dr. Onisifor Ghibu. E vorba de o carte, care la popoarele culte nu lipsește de pe masa nici unui învățător și a nici unui cărturar, a cărui ocupațiune are legătură cu școala.

Pentru cetitorii nostri dăm datele statistice cele mai nouă cu privire la școlile noastre.

1. Biserica greco-orientală.

Arhidieceza Sibiului	are 670 școli cu 852 învățători
Dieceza Aradului	" 416 " " 416 "
" Caransebeșului	" 232 " " 263 "
Vicariatul Orășii	" 234 " " 249 "
Cu totul 1552 școli cu 1780 învățători	
Arhidieceza Sibiului	are 86.123
Dieceza Aradului	" 41.467
" Caransebeșului	" 40.220
Vicariatul Orășii	" 2.487
Cu totul 169.297	

copii de 6-12 ani obligați la școală

Cu paloșul.

Epopee vitejască din vremea descălecării
Moldovei
de
Radu Rosetti.

(Urmare)

El avea poroncă dela Voicu că în cîșul cununii, să se afle în apropiere de noi dar fără ca Degeratu să poată bănuia ceva despre ființa lor înainte de sfârșitul cununiei și, îndată ce va sosi, să sune de trei ori din trâmbiță. Făgău își chibzuise mersul de minune; venise în urma noastră, tot prin codri și prin poteci puțin umblate. Dacă împrejurarea cu cununia catolică n'ar fi silit pe Voicu să-și schimbe întreaga punere la cale, apoi hotnogul Ionașcu ar fi sosit în Degerați tocmai pe la sfârșitul cununiei, al cărui cîș se cunoștea de toți și numai la sunetul trâmbițelor se făcuse căutarea. Voicu răpească pe Șalga.

Ai noștri, recunoscând pe hotnog, izbucniră în chiote voioase, la care oamenii lui Ionașcu răspuseră cu prisos, grăbind mersul lor spre noi.

Dar Ionașcu, îmbătrânit în lupte purtate în toate țările, care ne încunjură, dă o poroncă scurtă și ceata oștenilor lui cârnește la dreapta, domolește pasul cailor, apoi se oprește cu fața la drumul pe care venisem, la cinci-zeci de pași de acel drum și la vre-o două sute de capătul priporului, care ducea la tapșan.

Iată că tocmai atunci ajunge și Osolinski în vârful priporului. El ne zărește și, dând un strigăt selbateg, voiește să se răpadă drept la noi, dar dă cu ochii de ceata lui Ionașcu rămasă acuma neclintită și, cu toate că recunoaște dușmani în ea, nu se întoarce nici nu stă, numai scoate paloșul și domolește calul, urmându-și mersul spre noi.

Voicu văzând aceste, zice două cuvinte Șalgăi, descălecă, o așeză bine pe cal, îi dă frâiele în mână apoi, liniștit, se opre-

ște în mijlocul drumului, înaintea cetei noastre.

Osolinski, ajungând în fața lui, îl recunoaște, sare de pe cal și se răpede la el, strigând în limba lui:

— Mișelule, înapoește-mi mireasa care mi-ai furat-o.

Voicu care, ca aproape toți Codrenii de samă, slujise în oștile leșești și vorbea bine leșește, îi răspunde:

— Nu eu ți-am furat mireasa ta, ci tu te-ai încercat să furi pe a mea. Șalga era logodită cu mine înainte ca tu s'o fi văzut. Întoarce-te în țara ta, dacă vrei să rămâi în viață.

— Minți, strigă Osolinski, Șalga este mireasa mea.

— Spune singură a cui mireasă ești, răspunde atunci liniștit Voicu. Răspunde, Șalga, adăose el ridicând glasul, a cui mireasă ești și a cui soție voiești să fii.

Atunci Șalga, rămasă călare înaintea noastră, răspunde cu un glas tare și hotărât:

	Au cercetat	
	școala confesională (națională)	școli străine (comun., de stat)
Arhidieceza Sibului	48.685	18.685
Dieceza Aradului	27.276	7.058
„ Caransebeșului	17.648	16.889
Vicariatul Orășii	9.697	2.924
	103.301	45.556
	148.857	

Din cei 189 de mii 297 de copii gr.-or. cercetează deci școala primară 148,857, rămânând 40,440 fără nici o învățătură! Iar din cele 148 de mii 857, aproape a treia parte capătă o învățătură mincinoasă în școlile străine.

Dintre școale, 696 se susțin din mijloacele proprii și cu ajutoare dela consistorii, 532 sunt ajutate de stat, restul n'au asigurat plata învățătorilor.

Salarele învățătorilor se urcă la 1 milion 814 mii 448 coroane.

2. Biserica greco-catolică.

Arhidieceza Blajului are	469 școale cu	472 învățători
Dieceza Gherlei	„ 330 „ „	370 „
„ Lugojului	„ 72 „ „	73 „
„ Orășii	„ 175(?) „ „	145 „

Cu totul 1046 școale cu 1060 învățători.

Arhidieceza Blajului are	60.828	copii de 6-12 ani obligați la școală.
Dieceza Gherlei	„ ?	
„ Lugojului	„ 12.237	
„ Orășii	„ ?	

Au cercetat

	școala confesională	școli străine
Arhidieceza Blajului	?	?
Dieceza Gherlei	?	?
„ Lugojului	4452	1741
„ Orășii	?	?

Cu totul avem 2648 școli primare românești, gr.-or. și gr.-cat., cu 2840 învățători români.

La licee (gimnazii cu 8 clase), gimnazii, școli reale și comerciale românești avem 1937 elevi și 93 profesori, la școlile de felul acesta străine 2088 de elevi români (la liceul unguresc din Sibiu de pildă sunt 257, așa că limba de propunere ar trebui să fie cea românească). La liceele săsești sunt foarte puțini, mai ales din cauza purtării urite a unor directori ai lor, cari, ca și cel din Mediaș, spune Românilor, că nu-i place să-i vadă la școlile lor.

La școlile normale (preparandii) gr.-or. (Sibiu, Arad și Caransebeș) sunt 203 elevi și 21 profesori, la cele gr.-cat. (Blaj, Gherla, Oradea) 186 elevi și 25 profesori.

La seminariile (teologie) gr.-or. sunt 200 studenți în teologie, la cele gr.-cat. (Blaj și Gherla) 168.

După cum se vede, datele statistice cu privire la învățământul primar din școlile gr.-cat. nu sunt complete. La tot cazul, nici ele nu vor fi îmbucurătoare, căci numărul copiilor, cari nu merg la școală sau cercetează școli străine e mare, cu mult prea mare încă. Așa nu e mirare, că și în viitor suntem amenințați să rămânem tot în coada popoarelor....

Ce scriu alte gazete?

„Berliner Tageblatt“ (Berlin, capitala Germaniei) scrie următoarele despre stările dela noi și despre vitejia soldaților români din armata austro-ungară:

Ne pare foarte rău, că șovinismul clicei oligarhice (nemeșești) maghiare a născut în naționalitățile nemaghiare, socotite drept popoară de-a doua mână, o nemulțumire adâncă. În interesul lor propriu, domnii din Budapesta ar trebui să împlinescă cât mai grabnic aceace dă legea de naționalități. Bismarek a zis despre Maghiari, că sunt un popor de advocați și de husari. Oricât de viteji s'au dovedit în trecut călăreții naționali, ei nu pot face nici o ispravă fără cavalerie. Precum vestitele regimente de grenadieri de mai demult din Ungaria erau românești, tot așa și astăzi sâmburele infanteriei din Ungaria îl formează cele treisprezece regimente recrutate din comitatele românești. Când s'ar împlini însă visul unor politicieni din Pesta despre un regat independent (rupt de Austria) al Ungariei, atunci toate popoarele din acea țară, cari țin astăzi prin tradiție (așa s'au pomenit) și din cauza credinței lor către Casa împărătească la steagul Împăratului, vor întoarce numai decât spatele lor acestui regat nou.

Vitejia Românului e recunoscută de Europa întreagă! Despre noi n'a rostit nimeni vorbe ca deputatul maghiar Orbán Balaj în dieta din Pesta (27 Ian. 1882), când a zis: „este cuprins în lege, că în contingent (trupă) să nu între recruți luați dintre Sași, pentru că mai înainte luptele au fost pierdute numai fiindcă Sașii încă înainte de-a vedea dușmanul au luat-o la fugă stricând astfel rânduiala războiului“.

O biruință a Polonilor.

Germania se compune, după cum știu mulți dintre cetitorii nostri, din mai multe regate, ducate și principate, cari fiecare își au domnitorul și dieta lor. Toate aceste țări s'au unit în anul 1870 formând împărăția numită Germania și alegând drept cap al ei pe regele Prusiei, cel mai mare regat din Germania. Regele Prusiei poartă astfel și titlul de împărat al Germaniei. Pe lângă dietele fiecărei țărișoare mai e și o dietă mare, comună, numită Reichstag, în Berlin.

În Prusia de răsărit locuiesc vre-o patru milioane de Poloni, pe cari Prusiaci ar vrea să-i germanizeze cu ajutorul celor mai mârșave mijloace. Nu numai, că i-au oprit să învețe în școlile lor în limba polonă (chiar nici religia nu o pot învăța polonește), dar dieta prusiană a votat în anul 1908 o lege, prin care guvernul prusiac e împuternicit să cumpere cu sâla (a-decă să fure) moșiile mari ale Polonilor și să le vândă parcelate la Nemți. Polonii însă nu se dau învinși, căci în fiecare casă de Polonez, fie cât de sărac, copiii învață să cetească și să scrie în limba lor, fiecare familie își ține o gazetă poloneză, băncile lor îi ajută mereu să cumpere pământ și împedecă trecerea pământului polonez în mâinile dușmanului german. Afară de aceea nici un Polonez n'ar deschide ușa negustorului sau meseriașului german, căci ei socotesc drept crimă să cumpere ceva dela dușmanul lor de moarte. Urmarea e, că pământul stăpânit de Poloni, apoi numărul meseriașilor și negustorilor poloni se mărește neconținut, iar unii dintre meseriași și negustorii germani se polonizează.

Dar sunt și foarte mulți Germani cinstiți, cari recunosc, că aceea ce face Prusia nu e cinstit. Într-o ședință a Reichstagului german, Polonii au propus un vot de neîncredere guvernului german, pentru că nu împedecă politica tâlhărească a Prusiei împotriva Polonilor. Cu toatăcă Polonii nu au majoritate, propunerea lor s'a primit, căci a fost votată și de câteva sute de deputați germani.

Am arătat biruința aceasta a Polonilor mai pe larg, pentru că și noi trebuie să facem ca ei față de ciocoi jidano-maghiari și față de Sași, aliații asupritorilor nostri.

— Sunt mireasa kneazului Voicu, pe care îl iubesc din toată puterea sufletului și pe care voesc să-l iau de soț, împărțînd cu el atât dulceața cât și amărăciunea vieții.

— Auzi! zise Voicu lui Osolinski. Închină-te înaintea voinței sale și pleacă.

— Niciodată! strigă Leahul, ne mai putându-și stăpâni mânia și purtând lui Voicu o puternică lovitură de paloș.

Voicu sări sprinten în lături, scoțând totodată paloșul și punându-se în apărare, dar nu destul de răpede pentru a rămâne nevătămat: obrazul stâng îi fu atins de vârful săbiului lui Osolinski.

— Iată o lovitură pentru care mâna care o purtat-o nu va mai vedea Țara Leșască, urmă Voicu cu acelaș glas liniștit, făcându-se că voiește la rândul său să însemne obrazul potrivnicului, dar când acesta își acoperi fața cu paloșul, kneazul întoarse fierul și dând cu el cum ar fi dat cu un biciu, rătează mâna cu o bucată de braț a Leahului.

Leahul, galbăn ca ceara, rămase câțva în picioare apoi, învins de durere și de slăbiciune căci sângele curgea din brațul ciuntit mai tare decât apa dintr'un șipot de munte, se prăbuși și căzu leșinat la pământ lângă mâna care strîngea încă paloșul.

Acuma ajunsese pe tapșan ceata următorilor noștri și văzându-ne în fața ei, se îndreptase cu turbare spre noi. Dar atunci Ionașcu, ridicând paloșul și slobozind o poroncă, trâmbițele lui sunară și ceata întreagă se clătină și se puse în mișcare la treapăd.

La vederea acestor potrivnici, copleșindu-i de trei ori cu numărul, și amenințându-i în coastă, băieții lui Degeratu și Leșii întâpăneră frânele, se opriră pe loc și începură a se sfătui. Ionașcu opri și el pe ai săi. Atunci Voicu spuse să se lege strîns brațul drept al lui Osolinski, deasupra ciuntirii, poronci la patru slugi să-l ție în brațe și ne rugă, pe Mitru și pe mine, să-l ducem tovarășilor săi și să le arătăm, că dacă vor războiu, el este gata și pregă-

tit, căci pe lângă oștenii lui Ionașcu, mai are încă pe atâția cari trebuiesc să sosească în curând cu alt hotnog, dar că el îi sfătuiește să se întoarcă în liniște la locurile lor. Ne-o mai însărcinat să zicem băieților lui Degeratu, căci căsătoria o va face la cea dintâiu biserică ce o va găsi pe drum și că Șalga va fi fericită cu el, căci ea îi este mai dragă decât lumina ochilor.

Ce să vă mai zic? Cu mare jale și cu mare mâhnire primit-au Leșii și băieții lui Degeratu trupul ciuntit al lui Osolinski. Nici vorbă, ei aproape toți erau oameni viteji, dar ce era să ne facă, când eram de trei ori mai mulți decât ei și așteptam încă pe atâția tovarăși în ajutor? După o scurtă sfătuire au plecat jalnic spre Degerați, iar noi ne-am reluat voios drumul spre Gra-diște.

În curând ne-am întâlnit cu a doua ceată de oșteni din satele lui Voicu, subpovățuirea hotnogului Pătrașcu, apoi oprindu-ne la cea dintâi biserică, s'o făcut cununia kneazului Voicu cu kneghina Șalga.

Literatură și știință

Eschimoșii.

Dintre anotimpuri, iarna nu e tocmai cel mai plăcut, mai ales dacă șura și cămăra nu s'a umplut cu rodul câmpului și al grădinei. Ce să zicem însă de acele părți ale pământului, așezate în jurul Polului de Nord și în al celui de Sud, unde e iarnă veșnică și pe deasupra noaptea ține luni întregi, fără să vezi soarele nici când e senin, iar ziua ține alte luni întregi cu soarele tot la marginea cerului, fără să încălzească însă aerul și fără să topească zăpada și ghiata? Și totuși, chiar și în ținuturile acestea veșnic înghețate trăesc oameni.

Dintre toate ființele, animale și plante, nici una nu se poate obișnui așa de lesne cu orice climă ca omul. Atât plantele, cât și animalele, au până la un punct oarecare ținuturile lor hotărâte, unde pot trăi. Astfel dintre animale, crocodilul, mai toate maimuțele, elefantul și altele nu pot trăi niciodată în clima noastră, căci nu poate suporta frigul. Dintre plante, curmalul, vanilia, tufa de cafea ș. a. deasemenea nu se pot obișnui cu clima noastră, căci frigul ernii le prăpădește. Numai omul s'a obișnuit cu climatele cele mai calde și cele mai reci, căci el poate trăi și în ținuturile, unde e veșnic vară ferbinte ca și în cele unde iarna geroasă e fără sfârșit.

Ținuturile cele geroase dimprejurul Polului de Nord își au locuitorii lor, numiți *Eschimoși*, cari nu pleacă niciodată de acolo, ca să guste clima mai domoală, cum e la noi, sau chiar cea ferbinte, cum e de pildă în Africa-de-mijloc. Dar și oameni de felul nostru, Germani, Francezi, Englezi ș. a. au trăit ani de zile pe pământul acoperit de gheață al Eschimoșilor.

Înșușirea aceasta a omului de-a putea trăi în toate climatele, în căldurile cele mai mari și în gerurile cele mai înfrigurate, ne face să înțelegem și mai bine, că Dumnezeu l-a făcut pe om să stăpânească pământul și să poată trăi oriunde *muncind*.

Eschimoșii, despre care vrem să povestim ceva cetitorilor nostri, au fața turtită, lătareată și rotundă, de culoare arămie; nasul e mic și foarte turtit, ochii

mic. Părul lor e negru ca peana corbului, pe frunte e tăiat, cum îl taie pe la noi pe alocurea la copii. Barbă nu prea au, ici coala le răsar niște tulei de păr aspru și rar, negru și creț. (Vezi chipul, din mijloc).

Clima cea aspră îi silește să se îmbrace cu blăni și cu piei de paseri de apă. Cioarecii, cari ajung până jos sau până la genunchi, sunt de blană. Cămașa și izmenele sunt de piei de rață. Cojocul e de piele de vulpe și are o glugă, care le acopere întreg capul, lăsând de multeori descoperiți numai ochii, apoi gura și părțica din obrazi. Mănușile sunt de piele de focă (un animal sugător, care samănă a pește și trăiește în apă), ciorapii tot așa. Astfel îmbrăcat, Eschimosul samănă mai mult a urs, care umblă în două picioare, decât a om. Femeile și copiii sunt

Eschimoșii, cum arată și se poartă ei îmbrăcați.

îmbrăcați tot ca bărbații, femeile își leagă părul deasupra capului în formă de conciu.

Eschimoșii locuiesc în niște vizuini făcute din zăpadă bătută bine; paturile sunt o grămadă de blăni de urși sau de vulpi, apoi piei de rațe și de alte paseri.

Mobilierul familiei se compune dintr'o sanie făcută din oase de animale, din hamuri de piele de focă, ace și undrele de oase, un fel de pietri scobite, care le slujesc și de lămpi și de sobă, apoi lănci cu vârful de os, cu care străpung vânatul. În multe colibe se găsește și o căldare, în care gătesc mâncarea. Focul îl face cu grăsimi de focă sau de urs în lămpile de peatră, atârând deasupra flăcării căldarea. Lemnul e lucru foarte rar pe la ei, și numai dacă aruncă marea rămășițele unei corăbii zdrobite de furtună la mal, pun și ei

mâna pe lemn, care e foarte prețios pentru ei. Singurul animal domesticit e cănele, care le trage săniile. Calul sau boul n'ar putea trăi acolo.

Singura grije a acestor oameni este să aibă mâncare și piei pentru îmbrăcăminte, care și-o câștigă destul de greu. Având ce le trebuie, sunt oamenii cei mai veseli, râd toată ziua și povestesc la istorii, cari să-i facă să râdă. Veselia aceasta la niște oameni, cari trăesc în case de zăpadă, departe de orice pământ locuit, a surprins pe toți călătorii, cari i-au vizitat.

Cu toată sălbătăcia lor, Eschimoșii sunt buni și primitori. Doi corăbieri scăpați de pe o corabie înecată au petrecut doi ani singuri într'o peșteră, trăind ca vai de ei. După doi ani au avut norocul să dea

peste ei un Eschimos, care i-a luat în sania lui și i-a dus în satul său, o adunătură de vre-o 20 colibi de zăpadă. Toți bărbații din sat împreună cu femei, copii și câni le eșiră înainte. Femeile se prăpădiau de râs, când i-au văzut așa de albi, cu bărbi mari și cu părul de culoare deschisă. Dar toți s'au grăbit să-i poftescă în colibă, unde i-au așezat pe blăni moi, le-au tras cismele ude din picioare dându-le altele uscate, apoi după ce i-au hrănit bine, i-au lăsat să se culce.

Când începe să se rupă ghiata, Eschimoșii pleacă toți la vânat, căci atunci se găsesc mai multe focă și alte animale grase de mare. Acasă rămân numai femeile și copiii. Uneltele lor de vânat sunt undița, lancea și un fel de lațuri (ghilțuri). Fie-

(Vezi mai departe la pagina 7.)

amini fiind hotnogul Ionașcu și preuteasa popii, care slugea. Iar la ieșirea din biserică, am luat pe mire și pe mireasă și i-am dus pe umere până la casa preușască. Cum s'au așezat Voicu și cu Șalga în Gradiștea, au și venit la dânsii Ioana ce fusese slugă credincioasă a Șalgăi și Sandu, ibovnicul ei. I-au cununat kneazul și kneghina și i-au miluit cu casă bună, cu turme de vite și în mare cinste și iubire i-au ținut.

S'o aflat atunce, că când Sandu a venit pentru întâia dată la Gradiște, de o adus kneazului veste că Degeratu voiește numai decât să căsătorească pe fiică-sa cu Osołinski, Voicu trimisese răspuns Șalgăi: să se facă că se pleacă la voința tatâne-său și să-i trimită de două ori pe săptămână vesti despre cele ce se întâmplă în Degerați; că va avea el grijă s'o scape de orice soț altul decât el; să fie fără grijă și să se încreadă în el cum se încrede și el într'însa. Și s'au încrezut unul altuia și au izbutit de rău luat.

Și cât au trăit împreună, deplin în-

credere o urmat să aibă unul în altul și au fost fericiți, căci nu trecuse șase luni dela punga lor când, căzând unul din Căpitani de Codru în luptă cu Tătarii, s'o ales Voicu în locul lui. Nu trecuse anul dela căsătorie și le-o hărăzit Dumnezeu un băiet frumos și voinic care nu-i altul decât Căpitanul Gheorghită.

Dar dacă fericirea lor o fost nemărginită, ea n'o ținut mult, căci în al patrulea an după căsătorie, Căpitanul Voicu o căzut greu rănit în luptă cu păgânii și cu mare nevoie l'au adus în viață la casa lui, la Gradiște. În zadar l'au căutat, zi și noapte, Șalga cu vracii (doctorii) cei mai vestiți din Codru și din Bârlad. În zadar s'au rugat pentru însănătoșirea lui, zi și noapte, nu numai toți preoții de pe la toate bisericile și toți călugării de pe la toate mănăstirile și schiturile, dar și poporul întreg, cu mic și cu mare, căci era om iubit și cinstit de obștea întreagă. Voința lui Dumnezeu o fost să moară plin de zile și o murit plin de zile, în al douăzeci și

optulea an al vieții.

Când o văzut că nu mai este pentru el nici o nădejde de scăpare, înainte de a-și pierde cunoștința, o mulțămît Șalgăi pentru fericirea ce i-o hărăzise în scurtul răstimp al căsătoriei lor și o rugat-o că, astfel precum ea nu cruțase nimica pentru fericirea și binele lui, de acum înainte să-și puie toată silința și toată grija pentru fericirea și binele copilului lor.

— Fii liniștit, i-o răspuns ea, voiui fi pentru el nu numai o mamă neadormită și iubitoare dar voiui căuta să-i fiu și o bucată de tată, ager, harnic, viteaz la trebură.

— Am încredere, o răspuns el cu un zâmbet și acestea i-au fost cele de pe urmă cuvinte.

Și Șalga s'o ținut de cuvânt cu sfințenie. Dela moartea lui Voicu ea o trăit numai pentru Gheorghită. Mamă mai neadormită, mai cu grijă de binele copilului, mai harnică, mai pricepută n'o fost, nici n'are să fie. Știam cu toții, că ea este în-

Lupta dela Bulair.

— Vezi descrierea la pagina 10. —

tefeaptă și harnică, că are un suflet curat; cât trăia Voicu se făcuse vestită pentru bunătaea și milostenia ei. Ea a dovedit în curând, că pe lângă însușirile femeii alese, în sufletul ei este loc și pentru acele care împodobesc pe bărbatul de frunte. Folosindu-se de faptul că o oaste mare de Codreni plecase în leafă în slujba împărătească, o oază de Tătari pustii poalele Codrului și ridică, între altele, aproape toate cirezile lui Gheorghită.

Șalga, știind că nu are dela cine cere ajutor, o încălecat singură, o strins oamenii din satele lui Voicu și pe acei rămași de prin cele din vecinătate, s'o pus în urmărirea păgânilor, i-o ajuns și le-o dat războiu mare. Mă aflam și eu cu dânsa și par'e-o văd și astăzi, călare pe un cal murg, încinsă cu paloșul cu care Voicu rătăzase mâna lui Osolinski, cu pălărie neagră peste ștergarul alb, de o frumuseță uimitoare, dând năvală în fruntea noastră. Biruința ei o fost desăvârșită, toată paguba în-

toarsă; două mii de leșuri (cadavre) tătarești acopereau câmpul de luptă și printre ele, acel al mărzacului (căpeteniei tătarești), Demir Khan, cu capul rătăzat de paloșul Șalgăi. Noi, oșteni desăvârșiți, rămăsesem uimiți de chipul cum această femeie, care până atunci învărtise numai acul și fusul, știă să mănuiască sabia.

De atunci și până ce o ajuns Gheorghită în vrâstă de a ieși singur la harță, n'o fost an în care să nu mai fi avut Șalga prilej să-și arate vitejia și iscusința în meșteșugul războiului. Puțini din noi sunt a căror brațe au răpus atâția păgâni. Tătarii se îngâlbeneau numai la auzul numelui ei.

Eră neadormită în toate. Vre-o doi vecini lacomi, dar puternici, încercară să știrbească hotarele unor sate ale fiului său, crezând că-și vor putea împlini cu ușurință scopurile față cu o femeie și cu un copil, dar s'au înșelat amar. Șalga nu s'o odihnit până ce, nu numai i-o silit să deie

înapoi tot ce răpise pe nedrept, dar i-o mai făcut și de rușine în fața tuturor knejilor din Codru adunați în Kigheciu, silindu-i chiar să se ducă din țară pentru câtă-va vreme.

Când o murit tatăl Șalgăi, bătrânul Degeratu, fiii lui s'au ispitit s'apuce toată averea, zicând că surorii lor nu i se cuvine nimica, fiindcă fugise din casa părintească. Dar Șalga s'o dus numai decât la Soroca și, ce-o făcut ce-o dres, și-o lăsat partea întreagă. Și doară nu-i lăcomă de avere: femeie mai darnică nu este, dar spune că ceeace i se cuvine dela tatăl său trebuie să meargă lui Gheorghită și nu voiește ca moștenirea acestuia să fie știrbită măcar cu un ban.

Hotnogul Vlad mai știă multe amănunțimi despre Șalga și le povestii tovarășilor, pe lângă care se mai alăturase, încă dela începutul povestirii, Mihai și cu Ștefan.

(Va urma).

(Urmare de pe pagina 5).

care vânător pânzește unde e gheața crepată și așteaptă pânăce o focă își scoate capul, ca să răsuflă; atunci repede lancea și dacă-l nimerește bine, îl omăară. Ei mai au niște luntre înguste, făcute din oase și piei, cu cari intră în marea desghețată și fac drumuri lungi cu o iuteală foarte mare.

Vănatul hotărește locul, unde se așază satele. Eschimoșii, îndatăce nu mai găsesc vânat, încarcă săniile și pleacă în altă parte, așa că ei își schimbă așezările lor ca și Tiganii nostri lăieți.

Țara, unde locuiesc cei mai mulți Eschimoși, se numește Grenlanda. Dar sunt unii, cari locuiesc și în partea de mează-noapte a Canadei (America-de-Nord). Mai de mult erau păgâni, dar acum cei mai mulți sunt creștini și știu cetă și scrie. Mai cultivați sunt cei din Grenlanda, care e stăpânită de Danezi. Aceștia dela început și-au dat silință să-i creștineze și cultivate, ceea ce au și izbutit să facă. Intre Eschimoșii creștini cu greu găsești unul să nu știe carte și să nu aibă în coliba lui Sfânta Scriptură (Biblia).

De când au ajuns Europeanii pe-acolo, Eschimoșii se folosesc și de puști la vânat, afară de aceea au acum și unelte de fer.

Poezii populare.

Din Biertan.

Foaie verde de mohor,
Eu sunt un tinăr fecior
Și tot port atâta dor.
Eu port două doruri grele:
Dorul meu și-al mândrei mele.

Foaie verde de masline
Aș iubi și n'am pe cine,
Căci nu sunt fete de mine,
Care sunt is prea bătrâne.

Este una mai micuță,
Dar nu-mi poate da guriță,
Căci maică-sa vrea s'o lege,
Dacă pe uliță merge.
Eu aș merge pe la ea,
Mi-e teamă de maică-sa
Că-i ca vipera de rea.

Am o mândră frumuseală,
Numa'n pic e cam mică.
Nu știu ce i-aș da să pască,
Numai să o văd să crească.

Crești mândruțo, crești mai iute,
Că vin juri să te sărute.
Cu ei voi veni și eu,
Ca să cerc norocul meu,
De-i fi de a mea măsură
Ne-om împrumuta de gură.
Iar de nu te las în pace
Și merg să iubesc ce-mi place.

Măi badiță Ionaș,
Fă-te mândru călăraș,
Și vino să-ți dau sălaş;
Nu-ți face inima rea,
Că te bate măicuța,
Căci pe tin' te omeneste,
Căci ești dulce la poveste;
Tu numai cu genele
Farmeci toate fetele.
Și eu de când te-am văzut
O zi bună n'am avut,
Căci m'ai fermecat de-așa
Să nu te mai pot uita.

Foaie verde măghiran
E trimisă din Biertan
De un june tinerel
Cu numele Ionaș.

Cetește — și învață!

Din sfaturile unui bătrân cuminte.

„Ce poți face astăzi,
Nu lăsa pe mâne!“
— Poruncă 'nțeleaptă,
Din vremuri bătrâne.

Poruncă, pe care,
Vai, greu o 'mplinim,
Deși 'n toată ziua
Vedem, că greșim,

Când de azi — pe mâne,
Amânăm o treabă:
— „Las' că-i vine rândul,
Nu e nici o grabă!“

Iar când să o facem,
Nu putem, că plouă;
Sau, că din o treabă
Până mâne-s două.

Astfel ne aduce,
„Lasa“ în strâmtoare
Și la urma urmei,
Lucri de te doare.

Căci și treaba mică,
Dacă o lași — ea crește.
De nu cionți din lucru,
El se înmulțește.

Și rămas odată,
Cu lucru 'napoi, —
Trei nu-l scoți la cale,
Cum l'ar fi scos doi,

Cari, atunci îndată,
Când s'a arătat,
S'ar fi pus pe lucru,
Nu l'ar fi lăsat,

Ca să crească mare!
... Căci mult mai ușor
Trebile se gată,
Când e vremea lor.

Știi doar dumnea-voastră,
N'o să vă spun eu,
Când alții-s la coasă
Se sapă mai rău

Cucuruzul. Nu, că
Ar fi tare glia,
Ci că ești în coadă,
Te roade mânia.

Și din ce mai iute
Vrei să isprăvești,
Cu ciuda în suflet,
Vai încet sporești.

Deci cu „lasă, lasă“,
Astăzi, din bogat,
Nu-i minune mare,
Ca s'ajungi sărac!

Impliniți porunca
Din vremuri bătrâne:
— „Ce poți face astăzi,
Nu lăsa pe mâne!“

Petrea Dascălul.

Spre știre.

Abonaților noi, cari n'au primit încă toată partea romanului „Cu paloșul“, le facem cunoscut, că aceasta se va trimite deodată cu Nr. 8.

„Călimdarul Poporului“ s'a isprăvit. Dar mai tipărim acum ceva din nou. Cine dorește, poate încă comanda, și o să primească îndată, unul sau cât de multe. Acesta e un călimdar, pe care îl poate cumpăra și cine ar avea încă unul sau două. Cetește cele scrise la pagina 11 a foii de azi și cuprinsul publicat în numerele trecute.

Știrile Săptămânii.

Sibiu, 20 Februarie n.

Concertul D-nei Lucia Cosma.

Anunțăm cetitorilor nostri, că în 28 Februarie st. n. a. c., în presara balului aranjat de tinerimea română din Sibiu, d-na Lucia Cosma va da un Concert în fa- vorul „Reuniunii femeilor române“ din loc.

D-na Lucia Cosma e îndeajuns cunos- cută la noi ca artistă: Are glas sonor și curat ca argintul; e stăpână deplină pe- ste voce; nuanțează și pune fineță în in- terpretare: O artă din care se desface o notă de distincție aristocratică.

Cel mai frumos preludiu pentru balul tinerimei din Sibiu.

Indemnăm publicul să participe în nu- măr cât se poate mai mare la aceste seră de sărbătoare.

Programul concertului e următorul: 1. Verdi: Caro nome, Mozart: Daus un bois, Mozart: Voi che sapete. 2. Schubert: Schlaflied, Schumann: Röselein, Röselein, Hugo Wolf: Verschwiegene Liebe, Hugo Wolf: Du denkst mit einem Fädchen, Hugo Wolf: Elfenlied. 3. Beethooven: Sonate op. 31, Nr. 3. Allegro. Scherzo. Menuetto. Presto con fuoco. — D-șoara Ana Voileanu. 4. Dima: Leagăn verde, Brediceanu: Doine. 5. Alfred von Arbter: Im tiefen Traum versank das Land, Berta Bock: Abschied, Berta Bock: E tu, tu credi, Artur Stubbe: Pythia. 6. Dupare: Invitation au voyage, Debussy: Fantôches, Strauss-Laforge: Stori- elle del Bosco viennese.

Bal în Sibiu. Tinerimea română din Sibiu aranjează un bal, care se va ține la Sâmbătă la 1 Martie st. n. 1913 în sala cea mare dela „Gesellschaftshaus“. Veni- tul curat e destinat pentru fondul ziarști- lor. E de dorit ca damele să se prezinte în costum național. Inceputul la orele 8 și jumătate seara. Prețul de intrare: de persoană 4 cor., loja rangul prim 25 cor., loja rangul II 18 cor., loja sub balcon 12c.

Cursurile „Asociațiunii“. Duminecă în 9 Februarie s'au început cursurile, ce de obicei se aranjează în fiecare iarnă la „Asociațiunea“ noastră în Sibiu. Cuvântul de deschidere a fost rostit de dl prezident Andreiu Bârseanu, care în cuvinte frumoase salută pe cei prezenți. După dl Bârseanu a vorbit dl profesor Dr. Silviu Dragomir despre „Revoluția religioasă a călugărului Sofronie, la 1761“. — Tot dl Dragomir a vorbit și Duminecă în 16 Februarie, des- pre „Revoluția iobagilor români: Horia, Cloșca și Crișan, la 1784“. Ambele confe- rințe au fost ascultate cu viu interes din partea publicului, iar la urmă cei prezenți au aplaudat călduros pe dl conferențiar, care atât de frumos ne-a istorisit faptele acelor zile mari. — După dl Dragomir a ținut dl Dr. Emil Precup, profesor la școa- la „Asociației“ o interesantă conferință despre „Literatura poporană“.

În 23 Februarie n. vorbesc: Dr. Aurel Crăciunescu despre „Trecerea dela păgâ- nism la creștinism“ și Dr. Silviu Drago- mir despre „Revoluția luptătorilor pentru naționalitate: Avram Iancu“. Conferințele se țin în sala cea mare a Muzeului Aso- ciației. Inceputul la 5 ore după amiază. Prețul de intrare 30 bani, pentru studenți 10 bani. — E de dorit, ca cât mai mult pu- blic să iee parte la aceste interesante și in- structive conferințe.

Scrisoarea unui arhiereu. Cu prilejul instalării noului episcop român dela Lugoj, Prea Sfinția Sa Valeriu Traian, părintele episcop dela Oradea, P. Sf. Sa Dumitru Radu i-a telegrafat următoarele:

„Cătră Domnul m'am rugat, ca spiritul rău să îndrepteze pașii tăi în calea aceasta, în care vei merge și întărit să faci spre tine ochiul său, ca așa să poți lupta cu biruință luptele lui și să poți duce întru îndeplinire încă și mai multe de câte au avut înaintașii tăi în inimile lor pentru înflorirea bisericeii, binele patriei și pentru înălțarea neamului românesc.

Episcopul Dumitru Radu.“

Di Alexandru Mocioni, fiul răposatului Eugeniu Mocioni, a fost numit atașat diplomatic pe lângă legațiunea austro-ungară din Belgradul Sârbiei.

E știut, că fiecare stat are în celelalte state câte un reprezentant numit ministru plenipotențiar (aceștia, dacă sunt ai Marilor-Puteri și numiți în capitalele Marilor-Puteri, se numesc ambasadori). Ministrul acesta împreună cu ceilalți funcționari formează legațiunea. Funcționarii unei legațiuni se numesc *atașați*, din cari se alege apoi *secretarii de legație* și *consilierii de legație*.

Pentru afacerile comerciale și pașapoarte sunt *vice-conzuli*, *conzuli* și *conzuli generali*.

Un nou dar al dlui Vasile Stroescu. Binefăcătorul neamului nostru, dl Vasile Stroescu, a dăruit pentru construirea aeroplanului Nr. III al aviatorului nostru Aurel Vlaicu suma de o mie coroane.

Prinderea unui spion în București. Un om de nimic, cu numele Rodric Goliescu (numele adevărat Golieschi, căci e Polon), uitându-și de datoria sa față de țara, care l'a primit între cetățenii săi, ba l-a primit chiar în armată, unde a ajuns căpitan, a vrut să vândă niște secrete militare Rusiei. Rusia, dușmana neamului românesc și și a monarhiei noastre, a vrut să cunoască planurile dela întăriturile cele mari din Focșani până la Galați (România), apoi planul de mobilizare a armatei române și planul tovărășiei dintre armata română și cea austro-ungară. Au găsit pe ticălosul Goliescu-Golieschi, un om stricat, care nu avea destui bani pentru cărți și femei stricate. Acesta s'a dat pe lângă un funcționar dela statul major general al armatei, îmbiindu-l cu bani mulți. Funcționarul român s'a prefăcut, că primește propunerea lui, dar el a înștiințat pe dl general Averescu, șeful statului major român. Lui Goliescu i s'a dat o copie falsă (mincinoasă) de pe un plan. După ce a luat copia, a fost arestat. La el s'au găsit și scrisori, cari dovedeau ticăloșia lui. Acum e în temniță și în curând va fi judecat. După legea cea nouă a spionajului, votată numai acum de curând, pedeapsa lui e în cazul cel mai bun zece ani temniță, iar de-o fi mai aspră, oină pe viață.

Contrabandă de arme în Bosnia. Autoritățile din Bosnia au constatat, că țărani sârbi de-acolo au o mulțime de arme nouă, puști, revolve și pistoale. Cercetându-se, s'a aflat, că toate armele acestea au fost trimise pe ascuns și fără să plătească vamă (așadar de contrabandă) din Serbia. Toate armele au fost confiscate (luate) și totodată s'a dat ordin jandarmiei să cerceteze pretutindeni după ele.

„Românismul“. Dnii Virgil Arion și V. Pârvan, profesori universitari, apoi G. Bogdan-Duică, directorul liceului „Mihai Viteazul“ din București vor scoate dela 1 Februarie înainte o revistă națională numită *Românismul*. Abonamentul 10 lei, pentru preoți și învățători 5 lei. Administrația Strada Italiană, 31, București.

Indemnăm publicul să sprijinească călduros aceasta revistă națională.

Nouă episcopie catolică e vorba să se înființeze în Fiume. Croații protestează mare parte, căci episcopia aceasta cerută de guvernul din Pesta se va pune de sigur în slujba maghiarizării, ca toate episcopiile romano-catolice din Ungaria.

O hotărîre frumoasă au luat *seminariștii* din Arad. În zile de sărbătoare și de vacanțe vor să plece la sate, unde să dea concerte și să țină prelegeri populare. Hotărîrea e cât se poate de bună, căci va strânge tot mai mult legătura între intelectualii (cărțurarii cu carte multă) și țărani nostri și aceștia vor fi tot mai luminați.

Dr. I. Lupaș despre **Dr. D. P. Barcianu.** Împlinindu-se, la 3/16 Februarie 1913, 10 ani dela moartea profesorului luminat *Dr. D. P. Barcianu*, desinteresatul sprijinitor al tuturor cauzelor noastre bune, Reuniunea meseriașilor sibieni, închină ședința sa literară a 2-a, ce să va țină Joi, la 27 Februarie 1913, în localitățile sale din Strada Bruckenthal Nr. 17, memoriei binecuvântate a lui. Discursul comemorativ (vorbirea de aducere aminte) o va țină distinsul istorician, dl *Dr. Ioan Lupaș*, protopresbiter în Săliște. Darurile generoase, ce s'ar face din acest aniversar să vor adauge la fondul *Dr. D. P. Barcianu* pentru ajutorarea sodallilor (calfelor) fără de lucru.

Un dar frumos. Redacției „Gazetei Transilvaniei“ din Brașov i-a trimis un binevoitor al meseriașilor nostri suma de o mie coroane pentru ajutorarea băieților săraci din Săliște, care învață o meserie. Dăruitorul nu vrea să-și spună numele. Mii de coroane a fost trimisă dlui Victor Tordășianu, președintele Reuniunii meseriașilor români din Sibiu.

Alt dar frumos. Dl *Dr. Constantin Popovici*, avocat în Beiuș, a înființat un premiu de două sute coroane, care să se dea Românului, care va scrie o piesă teatrală frumoasă cu cântece și cu întâmplări din viața poporului român din Bihor.

Mișeli jidănești. În Saraievo au sosit luna trecută doi Jidani din Sighetul-marmației, Herș Hilman și Armin Kaufman. Unul spune, că e agent de căsătorii (care mijlocește însurături), celalalt negustor de hârtie. Poliția din Saraievo a bănuit, că nu sunt oameni cinstiți de aceea i-a chemat în fața ei și i-au întrebat, ce caută în Saraievo. Răspunsurile lor erau foarte încurcate, de aceea poliția nu i-au lăsat să meargă la hotel, ci a trimis acolo niște comisari, ca să le cerceteze gîmăntanele. Din cele aflate s'a constatat, că cei doi Jidani se ocupau cu scăparea din armată a feciorilor ticăloși, cari — fie-le rușine! — nu voiau să servească. Mijloacele, pe cari le întrebuințau cei doi Jidani, erau cât se poate de barbare, căci sau făceau pe ticălosul fricos de armată surd de o ureche, sau îi dau niște otrăvuri, de-i stricau stomacul pe toată viața, așa că slăbiă ca un căne. Ei veniseră la Saraievo să scape cu

aceleași mijloace pe feciorul unui proprietar maghiar din Maramurăș cu numele Deac Gabor. Tribunalul le va tăia acum pofta de-a mai nenoroci oameni și de-a face avere prin astfel de mișelii.

Lipsa de școală și școala neconfesională. De un șir de ani încoace guvernele din Pesta închid tot mai multe școli confesionale și înființază în locul *unor* școli de stat. Urmarea e, că sufletul copiilor, lipsiți de creșterea religioasă, care se poate câștiga numai în școlile confesionale, se strică tot mai mult. O dovadă despre aceasta e și întâmplarea următoare: În gara din Sighetul Marmației i se furase în tren unui muncitor punga cu cele câteva coroane agonisite prin muncă. Cel furat a vestit pe un jandarm, care cercetând prin vagoane a dat de un băiat, care mai fusese pe la poliție. Luat de scurt, acesta a mărturisit, că el a furat punga. La poliție a mai descoperit, că a învățat să pungașească (să fure din buzunare) într'o școală anume, care se țină într'o pivniță. Cercetându-se cu deamăruntul, s'au mai prins vre-o câțiva „școlari“ de aceștia, cari abia împliniseră unii 10, alții 12 ani!

Doi domni maghiari. De câteori am avut prilej, am îndemnat pe Românii nostri să se ferească de societatea iugurească, odată pentruca să fie feriți de batjocură, apoi și pentruca dela ea nu pot învăța multe bune. Dovadă și întâmplarea următoare: în Sombatheli (comitatul Eisenburg sau Vaș), avocatul *Dr. Covaci Calman* și prim-notarul (protonotarul) comitatens *Dr. Guari Lev* s'au luat la ceartă într'o cafenea. Guari a scos revolverul și a tras de trei ori asupra lui Covaci, rănindu-l foarte rău. Rănitul e în spital, unde cine știe de va scăpa cu viața, iar viteazul Guari e în închisoare. Aceștia sunt „domnii“ lor.

Dare pe lemnuse (chibrituri, cătrănițe). Ministrul de finanțe austriac se ocupă cu ideea de-a pune o dare pe lemnuse, adică de-a introduce un fel de monopol. Fabricile vor plăti de fiecare cutie de chibrituri o dare de 2 bani, așa că chibriturile se vor scumpli. Dacă va introduce Austria darea aceasta, va trebui să o introducă și Ungaria.

Nebunie religioasă. Sf. Sinod arhiereesc din București a primit știrea, că printre Românii din Basarabia s'a ivit un călugăr cu numele *Inocențiu*, care ar fi de origine Român și cu predicile lui a înebunit pe țărani de-acolo să-și vândă pământurile și să iee lumea în cap. Se pare însă, că e vorba de un mișel rus, care e trimis anume eă înșele pe Români și să-i facă să plece din Basarabia în Rusia, unde să se peardă pentru totdeauna pentru neamul nostru.

Dare de samă și mulțumită publică. Cu ocaziunea producțiunii muzicale-teatrale, ținută la 1/14 Ianuarie 1913 în comuna Vale, lângă Săliște, au încurs ca taxe de intrare și suprasolviri suma de cor. 162.80, din cari substrăgându-să speșele de cor. 62.80 a rămas un venit curat de 100 cor., care sumă e destinată pentru procurarea unei bine proprii. Vale, în 1 Februarie 1913. *Corpul didactic*.

Nu se prea potrivesc. În Macău (Ungaria) și-a serbat cununia o păreche, fiind mirele de 24 de ani, iar mireasa de 84 ani! O deosebire de șase ani ar mai merge, dar șasezeci de ani e prea mult.

Taxa pentru extrasul matricular. Oficiul parohial nu este dator să dea extrase matriculare (cărți de botez) fără plată când e vorba de pertractări de moștenire, nici chiar dacă ar cere judecătoria fiind vorba de persoane majore (cu 21 ani împliniți). De aceea extrasul cerut se va înainta judecătoriei împreună cu o chitanță despre suma, pe care preotul are drept să pretindă. Judecătoria trebuie să plătească pe preot, scofându-și apoi ea banii dați dela partidă. Așa a hotărât ministrul de Justiție prin ordin. 37071/1912 I. M. II.

Ajutor unei coriste. (Concurs). În conformitate cu hotărârea subscrisului comitet, să escrie prin aceasta concurs pentru conferirea din venitul curat al „Convenirei noastre sociale” din 26 Ianuarie n. c., a unui ajutor de 200 cor., în care să cuprindă și contribuția de 100 cor. a marelui binefăcător Vasile Stroescu, pentru acea coristă a Reuniunii, carea, în scopul înmăltirii cunoștințelor sale, fie în cusătorie, fie în modistărie sau în tricotaș, dorește să urmeze un curs superior în străinătate.

Reflectantele la acest ajutor au să-și înainteze cererile, adresate comitetului nostru, cel mai târziu până la 13 Martie n. c., în cari să se alăture câte o adeverință despre faptul, că a) au fost sau sunt coriste ale Reuniunii noastre, b) au făcut un curs de cusătorie, sau modistărie respective de tricotaș; c) sunt primite la un curs superior de cel puțin 6 săptămâni; d) în afară de ajutorul din acest concurs mai dispun și de alte mijloace bănești, recerute la susținerea în străinătate.

Concurente, cari vor dovedi, că în afară de cor, au conlucrat la ședințele literare și la celelalte producțiuni publice ale Reuniunii, vor avea întâietate.

Suma de 100 cor., contribuită de mamele Stroescu, beneficianta o va primi la plecare, iar cealaltă sută, după ce va dovedi cu atestat de frecvență, că urmează cursul. Sibiu, 13 Februarie n. 1913. Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”. Victor Tordășianu, prezident. Ștefan Duca, notar.

Din nebuniile modei. Mai acum câțiva ani ieșise moda, de doamnele și domnișoarele purtau brățare cu orologii (ciasornic). Asta treacă, ducă-se. Acum au înmoldat femeile din America, despre cari se știe, că sunt multe lovite cu leuca, o modă nouă: să pună la gîiete (păpuși) un orologiu mic. Se înțelege, că rochia trebuie să fie scurtă, ca să vadă oricine prostia cea nouă.

Betia. Mașinistul Calman, care conducea trenul de pe linia Eperieș—Bartfeld (în partea de meazănoapte a Ungariei), a trebuit să aștepte mai mult într-o stație. Fiindu-i frig, dar plăcându-i mult și rachiuul, a intrat în restaurantul (crâjma) gării și s'a pus pe betie. A beut așa de mult, de a adormit. Neputându-l trezi, șeful gării a fost silit să conducă singur trenul. Când s'a pomenit Calman și a văzut, că trenul a plecat fără de el, s'a împușcat de rușine.

O nouă corabie de războiu. O gazetă englezească scrie, că un inginer a iscodit un nou fel de corabie mică de războiu, dintre cari cinci sunt în stare să prăpădească un Dreadnought (Nu te teme!), cele mai uriașe vapoare de războiu. Corabia aceasta mică are un singur tun mare, iar puntea (bordul) ei abia se vede deasupra

apei, așa că se poate ușor apropia de corăbiile cele mari. Inventatorul (iscoditorul) a înbiat invenția lui guvernului englez, acesta însă n'a vrut să o cumpere. Atunci a vândut-o guvernului german. În Germania au făcut mai multe corăbii de acestea și le-au încercat de patru ani, dovedindu-se foarte bune. Ele sunt cu atât mai bune, că cu cheltueala pentru un singur Dreadnought se pot construi 21 astfel de corăbii mici de războiu.

Un cersitor bogat. În Macău (Țara-Ungurească) a murit fără de veste un cersitor. Deschizându-i-se lada cu zdrențe, pe care o avea în camera lui murdară, au dat de două livrete de depuneri, din cari se vede, că avea depuse la o bancă din Hodmezevașarhei șaptezeci de mii de coroane. Banii nu i-a depus în Macău, ca să nu afle cineva, că e bogat. Cunoscuții lui au spus, că banii i-a strâns prin cersit, dar mai ales prin cămătărie. Cersitorul mort are numai rude îndepărtate, cari fiind foarte sărace, vor ști, ce să facă cu banii moșteniți.

Un păgubaș vesel. Niște mișei au intrat noaptea în prăvălia negustorului român din Blaj, a dlui Traian Novac. Acesta a fost însă așa de cuminte, să nu lase banii în tejghea. Hoții supărați, s'au apucat să strângă ghețe, ciorapi și alte haine. Cum eră însă întunec și hoții grăbiți, ei au luat lucrurile despărechiate: un ciorap de femeie cu unul de bărbat, o gheată neagră cu una galbenă ș. a. De aceea dl Novac îi roagă să-și dea adresa, ca să le poată trimite lucrurile despărechiate rămase la el.

Un gimnaziu românesc în Făgăraș! Să nu se sperie nimeni, căci înființarea unui gimnaziu românesc în Făgăraș ar fi în ziua de astăzi o minune tot așa de mare, ca și când ar începe valurile Oltului să curgă în sus. După legea de naționalități, în Făgăraș ar trebui să fie numai gimnaziu românesc. Numai cât legile, cari ne dau și nouă o umbră de dreptate, sunt făcute pentru a fi călcate.

E vorba de încercarea episcopului Grigore Maior (care a stat în fruntea dieceziei dela anul 1772—1782, așa dară înainte de moartea martirilor noștri Horia, Cloșca și Crișan) de-a înființa un gimnaziu în Făgăraș, unde eră, după părerea lui, cel mai potrivit loc. Despre aceasta publică dl profesor Dr. Ioan Rațiu amănunte interesante în „Unirea”. Încă dela începutul episcopiei sale, Grigore Maior a întemeiat o școală mică în Făgăraș. Dornic de-a răspândi cât mai multă lumină la neamul românesc, s'a adresat împărătesei Maria Terezia cu rugarea să-l ajute cu bani pentru înființarea acestei școli. Împărăteasa se arătă aplicată să îplinească dorința marelui nostru episcop și ceru mai multe lămuriri cu privire la profesori, de cari avea trebuință școala, și la locul, unde să se așeze școala. Grigore Maior s'a grăbit să dea toate lămuririle cerute.

Dar planul n'a reușit. Dușmanii de veacuri ai luminării poporului român, guvernul din Cluj*) și Sașii s'au împotrivit din toate puterile la înființarea unui gimnaziu românesc. Și cei fărădelege au biruit! Iar astăzi? Copiii Românilor Olteni sunt siliți să asculte în Făgăraș zilnic batjocuri adresate neamului nostru, a cărui istorie e terfelită!

*) Pe atunci Transilvania era autonomă.

Delegații balcanici. Conferența de pace din Londra s'a risipit fără nici un rezultat, dar despre delegații balcanici tot se mai vorbește, și anume despre bătădăria lor. Chiar gazetele rusești cele mai cari și-au avut corespondenții lor în Londra, publică descrieri ale delegaților sârbi și muntenegrini, bătându-și rău joc de ei. Iată ce se scrie despre delegatul muntenegrin:

Minșcovici, delegatul de pace al Muntenegrului, avea în sala de conferențe niște purtări, ca și când s'ar fi aflat într-o crâjmă din țara lui. Când vorbea, urla. Din când în când lovia cu pumnul în masă și începea să injure pe delegații turci cu vorbele cele mai murdare. Apoi ieșea în tinda salei, scotea din palton (rocul de iarnă) o sticlă plină cu rachiu și trăgea câte o dușcă sdravănă. Servitorii, cari așteptau acolo poruncile delegaților, se minunau grozav de astfel de „ministri”, cari se purtau mai mojicește decât măturătorii de stradă din Londra. Delegatul muntenegrin îi înbiă și pe ei să bea din sticla cu rachiu, dar ei nu voiau.

Nu cu mult mai ciopliți erau delegații sârbi și bulgari. De altminteri nici nu e mirare. Din Bulgaria se știe, că fiind vorba de inaugurarea unei școale, la care a luat parte și ministrul, în comuna întreagă abia s'au aflat două furculițe. Căci Bulgarii, nu numai la sate, socotesc furculița drept lux și se mulțumesc cu furculița dela mână.

Cu atât mai fini și mai curați sunt Turcii.

Cununie. Marioara Sas din Aciliu și Ioan Teșia, pantofar în Săliște, își serbează cununia lor Duminecă la 10/23 Februarie 1913 în biserica din Aciliu.

Frigul din Siberia. Săptămânile trecute, ca și acum, am avut și noi un frig mai aspru și mulți venind de-afară în casă alergau iute la sobă să se încălzească. Dar frigul dela noi e floare la ureche în asămănare cu frigul din Siberia, unde e une-ori și de 64 de grade sub zero (sub nula, punctul de înghețare). Se înțelege, că pe un frig așa de grozav argintul viu din termometru îngheață ca peatra, de-l poți bate cu ciocanul. Topoarele se sparg ca și cum ar fi de sticlă. Lemnul verde e așa de tare, încât nici nu mai poate fi crepat. Flacăra focului nu se ridică, ci se prelinge pe lângă lemnul aprins, ca și cum ar fi și ea jumătate înghețată. Copacii din pădure plesnesc trosnind, de crezi; că dau cu tunurile. Pământul creapă durduind. Trei cojoace unele peste altele abia sunt în stare să oprească înghețarea sângelui din vine. Când răsufli, par'că te înțapă cu acu în gât și în plămâni. Aburii de apă eșiți, la respirare, din gură îngheață numai decât formând mici creștăle de gheață, cari scârțâie în aier. Călătorul e mereu învelit într'un nor gros, albăstrui, format din abureala corpului. Când zboară un corb, în urma lui rămâne o dungă subțire de abur înghețat. Cailor le plesnesc copitele, răsufierea le e împedecată din cauza gheții, care le astupă nările. Ca să nu se înece, nechează mereu.

Și cu tot frigul acesta grozav, trăesc și acolo oameni. Ei rabdă frigul mai ușor, căci acolo când se pornește ține luni întregi fără întrerupere, nu ca la noi, unde avem mereu schimbare: când frig, când lapoviță, când mai caldăcel, ceea ce ne și face să simțim în mod neplăcut orice înăsprire a vremii.

Bal în Alba-Iulia. Damae române din Alba-Iulia invită la *balul mascat*, care se va aranja *Duminică* în 2 Martie c. st. n. în sala redutei orașenești din loc. Inceputul precis la orele 9 seara. Prețul de intrare de persoană 4 cor., de familie 10 cor. Pentru dame costumul național este obligator. Venitul curat se va da în părți egale fondului ziariștilor români și corului local.

Dela „Asociațiune“. Aviz. Domnul Vasile Stroescu a binevoit a dona Asociațiunii spre distribuire un număr mai mare de exemplare din următoarele cărți: Dr. Ioan Lupaș, Mitropolitul Andrei Baron de Șaguna. Iuliu Enescu, Cooperativele sătești. Dr. Ioan Mateiu, Din carnetul unui dascăl.

Aceste cărți se distribuie gratuit bibliotecilor Asociațiunii și bibliotecilor parohiale și școlare. Ceice doresc să primească cărțile de mai sus sunt invitați să trimită biroului Asociațiunii o cerere, însoțită de 80 bani cheltuieli de poștă, cari se pot trimite în mărci poștale. *Biroul Asociațiunii*, Sibiu (Nagyszeben) Strada Șaguna Nr. 6.

Ilustre naționale. Doamna Maria Cosma a făcut mai multe ilustrații naționale foarte frumoase. Aceste ilustrații cuprind o seamă de motive cu țesături românești, cari s'ar putea folosi și ca modele de cusut sau țesut. Fotografiile pentru aceste ilustrații s'au făcut cu ocazia expoziției de țesături românești, ce a fost aranjat-o doamna Cosma anul trecut.

Din incidentul concertului d-nei Lucia Cosma s'au făcut și niște frumoase ilustrate cu portretul renumitei cântărețe îmbrăcată în port național.

Venitul curat, ce va rezultă din vânzarea acestor ilustrate, (cari sunt de 9 feluri) e destinat pentru școala de industrie din Sibiu. Ilustratele se află de vânzare la librăria „Foi Poporului“.

Școlarii la înmormântări. Ministrul de culte și instrucție publică a dat un ordin, prin care oprește pe școlarii dela școlile de stat și cele comunale de-a lua parte la înmormântări în timpul ernii.

Cucuruzul necopt e o mare primejdie pentru sănătatea omului. Mucigăeala, care l-a pătruns, produc aprinderi de stomac și de mațe dacă mâncăm mămăligă făcută din făină de astfel de cucuruz. Pentru copiii mai mici boala poate aduce chiar moartea. De aceea boabele de cucuruz, înainte de-a le măcina, trebuie uscate bine în cuptorul de pâne.

Criza economică se simte și în țara noastră tot mai mult. După cum vestește prefectul poliției din Seghedin, fabricile de acolo și-au împușinat lucrul pe jumătate, așa că peste o mie de lucrători au rămas fără lucru. Meseriași s'au împușinat cu 154, dintre cari unii au dat faliment (au bancrotat), alții au emigrat.

Înmormântarea unui Român vrednic. Nu de mult a murit vrednicul Român Alexandru Nandra Hohai din Dobra (comitatul Hunedoarei) fiind înmormântat cu cehltueala frunțașilor politici români de acolo. Eră un om foarte sărac, dar aveă o inimă bogată în simțeminte naționale. Fiind alegător (eră urmaș de grănițer nobil), de câteori veniau veneticii cu banii lui Iuda ca să-i cumpere sufletul și să voteze cu ei, el îi alungă și votă la alegerile electorale cu candidatul român. Odihnească în pace!

Fata lui Nazim-Pașa. Omorirea prin Junii-Turci a vrednicului general turc Nazim-Pașa, care a fost comandantul armatei turcești dela Ceatalgea, a întristat așa de mult pe fata lui, încât ea a beut otravă și a murit după câteva ore. Sărmana fică!

Un jubileu rusesc. La 21 Februarie se împlinesc 300 de ani, decând boierii și preoții ruși au ales pe boierul Romanoff Țar (împărat) al Rusiei. De-atunci familia aceasta domnește mereu în Rusia, cu toate că în linie bărbătească e acum de origine nemțască (casa Gotdorp-Holstein). Împlinirea celor 300 de ani o vor serba Rușii anul acesta.

Falșificatori de bani. Poliția din Cluj a arestat pe Pistohi Aladar, fost om cu moșie mare, Iacom însă după bani câștigați fără muncă. El s'a apucat de două ori să falșifice bani și de două ori a stat în temniță. Acum a încercat a doua oară și a fost prin de nou. El și-a mărturisit vina și fiind dus în cimitirul ovresc din Ciumăfaie (comit. Turzii) a arătat sub o peatră de mormânt unelte pentru falsificarea banilor. Într'un alt mormânt au găsit material pentru fabricarea monetelor de argint falș. În casa lui Pistohi au aflat multe monete falșe, cari abia se pot deosebi de cele veritabile (bune). El a avut și complici (tovarăși la crimă). Unul, pe care l-au arestat dejă, e primarul David Șimon din Șinteu (comit. Clujului). Un alt complice e măsarul Segheșvari din Turda, care a mai fost 18 ani în temniță, apoi Iacob Ferent din Buda-veche (tot comit. Clujului). Toți sunt acum în închisoarea din Cluj. Poliția crede, că mai sunt complici în alte sate, cari însă vor fi prinși toți. Criminalii n'au falșificat numai bani dela noi, ci și din România.

Lupta dela Bulair.

— Vezi chipul la pagina 6. —

Pe câmpul de luptă în Balcani nu s'a dat nici o luptă mai mare. Numai la Bulair, oraș așezat pe peninzula Galipoli, au avut loc zilele trecute lupte mai înverșunate. Din partea Bulgarilor s'a fost vestit îndată după primul atac, că ei ar fi bătut pe Turci. Dar aceste știri nu s'au adeverit, ci din contră, toate știrile sosite în zilele din urmă spun, că Turcii s'au apărât vitejește, alungând pe dușman. Orașul Bulair e până în timpul de față tot în mâinile Turcilor, iar armata bulgară a fost alungată înapoi.

Chipul nostru, în partea de sus, ne arată lupta dela Bulair. Atacul a avut loc pe un câmp în apropiere de oraș. Aci Turcii s'au pus în calea Bulgarilor, astfel că aceștia n'au mai putut înainta spre oraș, pe care voiau să-l cuprindă. În dreapta se vede armata turcească, iar în stânga cea bulgară. După o luptă crâncenă, în care au căzut o mulțime de soldați din amândouă părțile, Bulgarii au fost siliți să se retragă înapoi.

În partea de jos a chipului ni se arată prinderea unui spion, care umbla, îmbrăcat civil, prin Bulgaria, ca trimis din partea Turcilor. Dar el a fost prins de jandarmerie și dus înaintea judecătorei. De aci va înfunda vr'o temniță cu el, de unde cine știe, dacă mai iasă vr'odată.

Știri economice.

Frumos câștig. Banca austro-ungară, care are drept să tipărească și bancnotele (bani de hârtie) mai mari, a avut în anul 1912 un venit curat de peste 40 de milioane de coroane, cel mai mare avut până până acum. Din acest venit se dau 18 milioane acționarilor, aproape 4 milioane fondului de rezervă și de penziuni și restul peste 18 milioane celor două guverne din Viena și Pesta.

Feriți-vă de băncile străine. Când pleacă un Român la o bancă străină, se știe, că e rău de el, căci a ajuns să nu mai aibă credit. Și când nu mai are credit la banca românească, să nu cerce la străin, căci de regulă își frânge capul, mai ales de cale pe mâna unui agent dela o bancă îndepărtată de comuna lui. Iată o pildă:

Pe un țăran român din Nicolinț (Bănat) l-a momit agentul unei bănci tocmai din Semniț (din Slovacime, în Ungaria de meazănoapte) să se împrumute dela aceasta bancă. Fie că n'a plătit dobânda (interesele) la timp, fie că agentul nu i-a dat chitanța cuvenită, destul că Românul nostru s'a pomenit dat în judecată tocmai în Semniț, cale de multe sute de kilometri dela Nicolinț. El a întârziat să se înfățișeze la pertractare și când a ajuns în Semniț, sentința eră dată. A trebuit să plătească și dobânda întârziată și o sută de coroane cheltuieli de judecată, afară de cheltuielile, ce le-a mai avut el cu drumul cel lung. Iată ce a pățit el cu banca străină și ce vor mai fi pățit și alții, dar nu știm.

Românii nostri trebuie să știe, că în ziua de astăzi orice bancă străină (jidano-maghiară sau săsească) când dă un împrumut Românului o face asta cu gândul să-l strângă de gât, ca să-i poată pune mâna pe moșioară și să o vândă la străin!

De altă parte și băncile românești au datoria să nu lase pe Români să cadă în ghimăle băncilor străine!

Socetate de conzum în Brașov. O adunare de peste o sută de Români din Brașov a hotărât înființarea unei societăți de conzum. S'au înscris până acum 141 membri cu 626 cvote.

Căi ferate nouă. Ministrul căilor ferate și-a dat învoirea pentru construirea (facerea) unor căi ferate nouă în Ardeal. Una va fi dela Bandul-de-Câmpie până la Căpușul-de-Câmpie și dela Ida-mare până la Bistrița, alta dela Paraid până la Odorheiul săcuesc, apoi una dela Murăș-Ludoș-Bistrița până la Apahida.

Băncile din Ardeal. Publicăm o statistică cu privire la băncile din Ardeal. Din ea se vede, că deși România formăm majoritatea populațiunii din Ardeal, suntem în urma și a Maghiarilor (și Jidanielor) și a Sașilor, acești din urmă numai o mână de oameni. Numai cu ceva întrec băncile noastre pe cele jidano-maghiare: dau ceva mai mult pentru scopuri culturale, dar în schimb nu dau nici a patra parte din ceea ce dau Sașii! Iată statistica:

	97 bănci rom.	142 bănci magh.	83 bănci ssa.
Capital cor.	16,366.956	34,229.599	10,115.115
Reserve „	5,708.927	10,724.313	17,181.729
Depoziteri „	66,242.818	157,846.619	119,641.460
Profit curat „	2,084.429	4,212.057	2,235.489
Scopuri cult. „	109.060	61.448	456.548

Însoțiri nouă s'au înființat în Bedeleu și Cănuș-mare (comit. Turda-Arieș), **Suceag** (comit. Cluj) și **Dorostofalva** (comitatul Arad).

Ultime ştiri.

Războiul balcanic.

Până la încheierea foii, Joi după amiază, de pe câmpul de război n'au sosit ştiri de însemnătate mai mare. Se şvoniş, că Enver-bei ar fi fost omorât, dar s'a aflat, că ştirea asta e falsă.

Fapt e însă, că aliaţii îşi retrag o parte a trupelor dela Ceatalgea şi se strâng cât mai mulţi în jurul Adrianopolului. De prezent trupele aliaţilor la Ceatalgea sunt numai la 75 de mii. Ultimele ştiri sunt următoarele:

Sofia (capitala Bulgariei). Aici se ştie, că pe azi, Joi, se va da un atac mare asupra Adrianopolului. Trupele bulgare s'au retras dela Ceatalgea spre Ciorlu din cauza ninsorilor mari în zilele din urmă.

Constantinopol. Ştirile răspândite de Bulgari, că Turcii ar fi avut pierderi mari la Bulair, nu sunt adevărate. Armata turcă a avut 380 de morţi şi mai mulţi răniţi.

Cetinie (capitala Muntenegrului). Ştiri sosite aci spun, că luptele în jurul oraşului Scutari au încetat de 48 de ciasuri, dar se fac pregătiri din partea Muntenegrinilor pentru un nou atac.

Belgrad. Bulgarii susţin că nu se vor învoi nici odată, ca Scutarii să se alăture la Albania.

Cum stau lucrurile între România şi Bulgaria? Tare încurcate!

Consfăturile din urmă între România şi Bulgaria n'au dus la nici o înţelegere. Bulgaria a răspuns României, că nu-i dă nici un oraş, prin urmare nici Silistra.

Între astfel de împrejurări României nu-i rămâne altceva de făcut, decât ca să-şi iee cu puterea, ceea ce Bulgaria nu vrea să-i dea de voie bună.

După ştiri primite pe cale privată, intrarea României în Bulgaria şi ocuparea ţinutului pe care îl cere, se va întâmpla în cel mai scurt timp. În fiecare zi ne putem aştepta la vestirea acestui lucru.

Iar dacă aceasta nu s'a întâmplat deja ieri sau azi (Mercuri sau Joi), este a se ţine seamă, că s'au întrepus din nou Marile Puteri. Îndeebi Anglia s'o întrepus atât în Bucureşti, cât şi în Sofia, îmbiindu-se de mijlocitoare. Ba Anglia a făcut propunerea, ca România şi Bulgaria să-şi dea învoirea, că ele supun deslegarea neînţelegerilor dintre ele sfatului Marilor Puteri. Bine înţeles, hotărîrea Marilor Puteri nu va opri nici pe România, nici pe Bulgaria, ca să primească sau ba cele hotărîte de Marile Puteri.

Pentru moment s'ar părea, că nu e rea aceasta mijlocire, dar căutând mai deaproape se vede numai decât că se încearcă o nouă trăgănare.

Astfel stând lucrurile, în Bucureşti se ţin consfătuiri şi şedinţe de mare însemnătate pentru neamul românesc. Amănunte putem însă afla numai pe cale privată, de oarece, după cum se ştie, toate zările mai de seamă din România, sunt oprite a veni la noi.

Din Sofia s'a vestit azi, Joi, că acolo e starea nesigură. Bulgarii au ştiri, că România trimite trupe multe către graniţă, iar ministrul României din Sofia a pus în vedere, că în curând o să plece de-acolo.

O altă telegramă din Viena spune, că acolo până azi, Joi, n'au nici o ştire, că

ce zice România şi Bulgaria la propunerea Angliei.

În Londra sunt însă de părere, că azi, Joi, vor avea răspunsul României. Ba Englezii cred, că România va primi propunerea Marilor Puteri, ca: reprezentanţi din partea Rusiei şi Italiei să formeze un juriu (un sfat), care să judece între Bulgaria şi România.

O ştire din Bucureşti spune, că Rusia şi Franca încă ar fi dat Bulgariei sfatul, ca să lase României Silistra. Pe cealaltă parte, reprezentanţii Marilor Puteri din Bucureşti s'au adresat guvernului român, din însărcinarea guvernelor Marilor Puteri, cu dorinţa, ca România să nu pornească încă lupta, ci să primească mijlocirea Marilor Puteri.

Că ce va urma nu se poate şti în aceste ciasuri. Dar se petrec lucruri mari, al căror desnodământ îl amână sau îl împiedcă şi frigul cel mare, ce domneşte de câteva zile atât în ţara noastră, cât şi în România...

Procesul Lukaci-Deji.

În numărul trecut am amintit despre procesul lui Lukaci şi Deji, care avea să se ţină zilele trecute. Causa acestui proces este învinuirea, ce i-o face Deji lui Lukaci, că adevărat acesta din urmă ar fi înşelat statul cu mai multe milioane. Lukaci ar fi luat bani dela bănci şi societăţi mari comerciale. În schimbul acestor bani el le-a mijlocit societăţilor liferarea de mărfuri scumpe pe seama statului sau alte favoruri. Deji, care mai înainte a fost secretar în minister, a publicat lucrurile acestea. Lukaci, trebuia acum să-i facă proces lui Deji. Aceasta s'a şi întâmplat.

Luni acum s'a început pertractarea procesului. Lukaci a zis, că e tare ocupat, de aceea şi-a trimis numai avocatul său, pe Dr. Selley Barnabás. Deji s'a prezentat însoţit de 3 apărători. Încă la început Deji declară, că nu se simte vinovat. El o să dovedească cele spuse, dar când a fost la adevărat l'au împiedecat tare cu dovedirea.

Procesul a ţinut şi Marţi, când s'a adus şi sentinţa (hotărîrea), prin care Deji e osândit la o lună temniţă ordinară şi 400 coroane pedeapsă în bani. Hotărîrea judecătoriei nu se poate critica de astădată. Dar asta nu însemnează încă, că afacerea s'a sfârşit. Se pare, că aci sunt încă multe la mijloc. De aceea se prea poate, ca întreaga afacere să ajungă înaintea curţii cu juraţi.

Marţi, în decursul desbaterii procesului, s'au întâmplat mai multe lucruri curioase. Din partea judecătoriei s'a susţinut, cumcă faptul, că s'ar fi folosit oarecare sume spre scopuri politice de partid nu se ţine de treaba judecătoriei, ci aşa ceva are să se dezbătă în dietă. (În dietă se ştie, că partida guvernului hotărăşte ce vrea ea).

Auzind aceasta apărătorul lui Deji, Vajoni, a zis, că el între astfel de împrejurări nu mai poate să apere pe cineva, şi a părăsit sala dimpreună cu ceilalţi doi apărători. Văzând aceasta un deputat, *Urmanczy*, a strigat: Are drept apărătorul!

Atunci prezidentul l'a dat afară pe deputat, care a ieşit strigând: Nici nu merită să stee omul înaintea unor judecători ca aceştia.

Mai nou se vesteşte, că deputaţii din opoziţie (deputaţii unguri contrari guvernului) au hotărît să se declare de-o părere cu Deji. Între aceştia sunt şi corifeii Andraşi, Aponi şi Zici, cari au publicat o de-

claraţie, în care îşi spun convingerea (părerea lor), că prim-ministrul Lukaci a primit dela Magyar Bank o sumă de peste patru milioane cu prilejul unor afaceri şi mijlociri între bancă şi stat. Aceasta sumă nu s'a plătit în cassa statului. Lukaci nu şi-a dat seamă despre ea, ci banii i-a folosit pentru acoperirea *şpeselor dela alegerile de deputaţi din partidul muncii*. Chitanţele ar fi şi azi la banca susnumită. În felul acesta Lukaci a păgubit statul cu suma de peste patru milioane. Cei 3 corifei fac aceasta declaraţie şi aşteaptă ca să fie traşi la răspundere prin lege...

Ce va mai urma o să vedem.

Călimdarul Poporului pe 1913.

Bogatul cuprins al Călimdarului l'am publicat în numerele din urmă ale „Foi Poporului”. De acolo se poate convinge oricine, că e cel mai bun şi mai ieftin călimdar.

Preţul unui exemplar 40 bani, iar pentru trimiterea pe postă 5 bani deosebit.

Cine comandă cel puţin 20 exemplare şi le plăteşte înainte cu câte 40 bani bucata, mai capătă două călimdare pe deasupra şi se trimite toate acasă plătite de postă.

Acei care cumpără 25—50 exemplare le capătă cu 28 bani, dela 50 bucăţi în sus cu 24 bani unul, dar trebuie să plătească şi poştă la primire.

Banii trebuiesc trimişi totdeauna înainte de aceia, cari voesc să capete călimdare cu aceste preţuri atât de ieftine. Numai comande dela 30 exemplare în sus se trimite şi cu rambursă, adevărat să se plătească la scoaterea dela postă. Mai puţin de 30 exemplare nu se pot trimite neplătite înainte, din cauză că atunci vine prea scumpă poştă. — Călimdare nevândute se primesc înapoi până la 1 Martie st. n. 1913. Dar trebuiesc trimise plătite de postă, care nu se poate detrage din preţ.

Toţi aceia, cari voesc a vinde călimdare să se adreseze la administraţia „Foi Poporului”. La acei revânzători, cari suat oameni de încredere, dăm călimdare şi ca să le plătească după ce le vor vinde, numai cât atunci nu e rabatul chiar aşa de mare. Pe lângă plăţirea după vânzare, dăm călimdarul: cu 28 bani acelor cari comandă dela 50 bucăţi în sus, iar cu 30 bani acelor cari comandă mai puţine de 50 bucăţi. Ei au însă a plăti şi poştă, fiindcă pachetul se trimite neplătît.

Într'un pachet de 5 chilo intră 30 bucăţi. Pentru pachete dela 1 chilo până la 5 chilo costă poştă 72 bani. (E deci tot atât a trimite un pachet de un chilo sau de cinci). Iar dacă călimdarele se plătesc numai la scoaterea dela postă, atunci costă un pachet dela 1—5 chilo 84 bani.

Toţi ceice comandă călimdare, sunt rugaţi a ceti bine aceste condiţii de vânzare. Îndeebi ne adresăm acelor, cari comandă câte 4—5 călimdare, pe cari să le plătească când scot pachetul dela postă. Aşa ceva nu se poate, fiindcă costă prea mult poştă. De aceea să se trimită banii înainte.

Redactor resp.: Nicolae Bratu.

Editura şi tiparul „Tipografia Poporului”.

Calindarul Minervei.

„Calindarul Minervei“ pe anul 1913 a apărut. Ca în toți anii, așa și acum, e frumos ilustrat și redactat cu îngrijire, având un cuprins bogat și variat. Prețul cor. 1.25, iar 10 bani porto deosebit. De vânzare la Librăria „Foi Poporului“.

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e după calendarul vechi).

11 Ianuarie: Baia mare, Borșea, Criș-patac, Mercurea, Sereda-Murășului, Sic, Székely-Cristur, Vințul-de-sus.

13 Ianuarie: Dej.

14 Februarie: Becicherecul mare, Drăguș, Odorheiu.

16 Februarie: Brușu, Dicio-Sân-Măria, Drașu, Lechința.

17 Februarie: Batania, Beba veche, Bichiș Ciaba, Comloș (Bănat).

18 Februarie: Abrud, Balavásár, Bontida, Cincul-mic, Radnoth, Venetia-de-jos.

19 Februarie: Ciachi-Gârbău.

20 Februarie: Alămor, Ferihaz, Zălau.

21 Februarie: Bögöz, Bogșa-montană.

22 Februarie: Arad.

23 Februarie: Gyoma, Gyorok, Macău.

24 Februarie: Budapesta, Kecskemét, Petriș.

25 Februarie: Agnita, Dalboșeț.

26 Februarie: Căgu, Hadad.

În aceste zile se țin în comunele de mai sus târgul de mărfuri, pe când târgurile de vite, cai, oi, porci, etc. se țin, ca de obicei, cu 1—2 zile mai înainte.

Nr. 178/913

905 1—2

Publicațiune de licitare.

Comuna politică Felsőpián (cot. Szeben) dă spre întreprindere pe cale de licitațiune publică — zidirea casei comunale cu etagiu în legătură cu evartirul notarial, depou pentru reușitele de pompieri și grajd pentru vite.

Licitațiunea să va ține în cancelaria comunală Felsőpián la 16 Martie st. n. a. c. la 2 oare d. a.

Prețul strigării 39,394 cor. 58 fileri.

Cauțiune 10%, după prețul strigării, care va avea a să depune în bani gata sau în hârtii de valoare.

Acțiuni nu să primesc ca cauțiune.

Oferte în scris și închise provăzute cu cauțiunea și cu aceea declarațiune, că oferentul cunoaște condițiunile planul și preliminarul de spese și că să supune aceluia să primesc până la începerea licitațiunii.

Lemnul de brad și peatra necesară la clădire să poată eventual cumpăra pentru prețuri moderate dela comună — care are padure de brad și baie de peatră bună pentru clădit.

Oferte ulterioare nu să primesc.

Condițiunile mai de aproape, planul și preliminarul de spese să pot vedea ori când în cancelaria comunei Felsőpián.

Felsőpián, la 14 Februarie 1913.

Primăria comunală.

P. Căndroiu
primar.

Zacharie Tătar
notar.

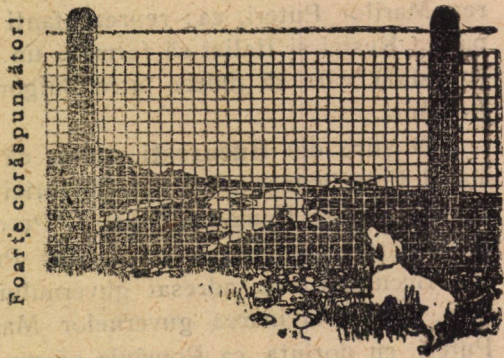
Moșie

de arădat sau de vânzare.

Pe hotarul comunei Haşfalău (Héjjásfalva), lângă Sghişoara, se află o moșie de 112 jugăre, comasată, care de 25 de ani s'a folosit ca pășunat de oi, și care acum să dă în arădat eventual să și vinde. Informații mai de aproape să dă la proprietarul Orbok Lajos, funcționar la judecătoria cercenală din Mediaș (Medgyes).

910 1—3

INGRĂDITURI UIMITOR DE IEFTINE! INVENȚIUNE SENZAȚIONALĂ!

105 1—12

Nenumărate scrisori de recunoștință dovedesc superioritatea neîntrecută a

Împletiturii „Hungaria“.

Să fabrică numai din sârmă suflată cu zinc! Prețul per metru cvadrat 82 fileri și mai sus.

Să poată procura la singurul fabricant:

Alexandru Káidekker

fabrică de sârmă, de îngrăditură din împletituri și de grății

Budapesta VIII, Üllői ut 48/84.

Serviciu ieftin, repede și conștient. — Prețuri ilustrat, gratis și franco.

Să caută

o bucătăreasă

de 55—60 ani, la un preot pe sate fără copii. Să fie în port românească. Scrisorile sunt a se adresa sub „Bucătăreasă 60“ la administrația acestei foi.

906 1—3

Grâu de primăvară.

Ce să sămene omul în primăvară, dacă n'a sămănt grâu de toamnă? Ajuta se poate! Sub scrisul am grâu bun de primăvară, pe care îl vând cu garanție. Prețul este 3 coroane 60 bani pe o ferdelă (20 de litre, la magazin în Sibiu, strada Sării (Salzgasse) Nr. 9. Comande din afară se trimite și cu trenul.

De vânzare.

La subscrierul se află de vânzare din mână liberă: un motor de benzină de 5 puteri de cai, 2 mașini de lucrat lână, un lup de scărmanat lână și un dărac tot pentru lână. Toate în stare foarte bună. Doritorii să se adreseze la Ioan Domnariu, Ludogul mare (Nagyudvar, Szeben m.) Nr. 372

903 1—5

O casă

cu local de prăvălie, 4 odăi de locuit, curte și grădină mare, la poziție bună, în centrul comunei, e de vânzare din mână liberă.

A se adresa în Săliște strada Șaguna Nr. 1263.

908 1—8

Ne mai pomenit!!

600 bucăți împreună cu un orologiu de buzunar

numai cu Cor 5'50.

Un orologiu de buzunar din argint-Gloria, Aker Remontoir cu mînuțar, împreună cu un lanț aurit, cu garanție de 3 ani, un ac excelent de cravată cu similitudină, 1 inel aurit cu poartă imit, pentru domni și dame, 1 garnitură minunată de buzunari de manjete, de gulere și de pept, gar. 3%, aur double 6 bucăți bat ste, de în veritabile, revizite de scris eleg. de nikel pentru buzunar, 1 oglindă de toaletă esceleste în etui, 72 buc. penițe engleze de cancelarie, un album cu cele mai frumoase chipuri din lume, și încă 400 diverse obiecte, neîncunjurate de lipsă în casă. Toate la oaltă cu orologiu cu tot care singur are valoare dublă costă numai Cor. 5.50. Expediție per rambursă prin

casa de export

911 1—

H. SPINGARN, Cracovia, Nr 136.

Numerotate scrisori de mulțumită și comande nouă primite. Pentru ce nu convine banii numai decât return.

Un mijloc pentru curățirea apei și apărarea sigură contra boalelor epidemice.

Fiecare om știe în ziua de astăzi, că toți medicii sunt de aceeaș părere, anume că apa conține multe boale epidemice ca: tifus (lingoare), disenterie, holeră, influență ș. a. Apa conține milioane de bacterii mici, cari se numesc microbi și cari sunt izvorul celor mai periculoase boale. Apa e nesănătoasă când în ea se află microbi de aceștia. Dacă nu se poate căpăta apă curată, și mai cu seamă în timpuri de epidemie atunci e neapărat de lipsă ca apa de beut să o curățim. Pe călduri mari când se bea foarte multă apă, e pe lipsă, ca mai ou seamă lucrători și plugari să fie cu băgare de seamă.

Microbi în apă tulbure Goudron-Guyot: ei depărtează pe toți.

reze păcura omoră microbii cari produc aceste boli.

Dacă undeva s'ar căpăta altă imitație în locul „Goudronului Guyot“, — în interesul fiecăruia e de a fi cu mare băgare de seamă. Ori și cine, care vrea să se vindece de boalele mai sus numite, sau să se previe de ele și mai ales cei cari au înecăciuni (astmuri) e neapărat de lipsă a cumpăra adevăratul „Goudron Guyot“, care se capătă în toate farmaciile.

Goudronul acesta, inventat de dl Guyot se scoate din brazi de Norvegia și făcut direct de dănsul, e cel mai bun leac decât toate produsele asemănătoare.

Fiecare trebuie să observe eticheta de pe sticlele cu acest Gudron, Goudronul Guyot, poartă numele de „Guyot“ tipărit cu litere mari și peste cruce o subscriere cu violet verde și reșu preșum și adresa: Maison Frère, 19 rue Jacob Paris.

Se capătă în Sibiu la: Carol Müller apotecă „La vulturul negru“, Piața mare Nr. 10, Aug. Teutsch, apotecă „La leu“, Piața mare Nr. 17, Guido Fabritius, apotecă „La urs“, Piața mică Nr. 29. — La Brașov la: Apoteca „La urs“ Victor Roth urm. Carol Schmidt, proem și la toate apotecile de peste tot locul.

Dentist

615 25-58

VIRGIL MUNTEAN

Sibiiu, strada Măcelarilor

întrearea prin

Strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 22.

Pune dinți

în cauciuc și de aur cu prețuri moderate.

Fân

desfăcut sau prăsat, cumpără în orice cantitate, pe lângă cele mai bune prețuri măneco.

J. Johann Keß

889 2-2

Sibiiu, Piața mare Nr. 11.

Onorate domnule!

Cunoscând multele tipuri ale publicului românesc din provincie, am deschis în Budapesta un

Birou de informații
și agentură românească.

Dau orice informații în orice cauză ce se ține de Budapesta. Esoperez rezolvarea grăbnică a diferitelor rugări făcute către oricare ministru, Curie ori alt oficiu. În caz de licențe, de căsătorie și alte drepturi esoperez rezolvare în cel mai scurt timp posibil.

Prin mine se pot comanda pe credit în rate de 5-6 ani cu prețuri eftine oricare sistem de motoare de benzină, ori de oloiu brut ori de gaz. Tot felul de mașini de trăierat, tot felul de mori cu petri fine și motoare trainice, tot felul de automobile, pompe și fereșteie și alte recvisite economice. Toate aceste vor fi garantate pe mai multă vreme și vor fi cumpărate dela cele mai vestite fabrici, — deci din mână primă, — și nu dela agenturi jidovești. Zilnic primesc plângeri dela țărani români, cari cumpărând mașini dela agenți, au fost înșelați, căci neștiind țărani români ungurește, au iscălit contracte a căror conținut nu l-au cunoscut. Planul meu este ca să-i scutesc pe ai noștri de șarlataniile jidovilor și să-i scap de procese. — M sfătuiesc deci pe fleștecare Român doritor să-și cumpere ceva să-mi scrie ca să merg eu la dânsul ori să vină dânsul la mine să ne înțelegem, — iară de agenți jidovi să se teamă ca de foc, și să-i scoată afară din casele sale.

Esoperez dela băncile mari din Budapesta împrumuturi pe amortizare de 20-50 ani cu procente mici și mijlocesc vânzări și cumpărări de moșii și păduri mari.

Cumpăr grâu, cucuruz, ovăs, boi, oi și porci. Tot felul de poame și legume, — eu un cuvânt tot ce are Românul de vânzare.

Caut agenți români pentru părțile locuite de români.

Pentru serviciul meu îmi plătiți o taxă după învoială. Cu stimă:

L. Olariu

Budapest

M. Tölgyfa u. 16. II. 8.

In Buda, lângă podul Margithid.

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște.**AVIZ.**

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște primește depuneri dela

Coroane 2000 cu 5%, iar dela

„ 5000 „ 5 și 1/2%.

Darea o plătește institutul.

543 8-12

Direcțiunea.

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr 188.

Postaparcassa ung. 28,349.

„Banca generală de asigurare“
societate pe acții în Sibiiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: **PARTENIU COSMA**

directorul executiv al „Albinei“ și prezidentul „Solidarității“.

„Banca generală de asigurare“ face tot felul de asigurări, ea asigură contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiile cele mai favorabile. Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbaii de încredere ai societății. — Prospekte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legători — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE“ dă informațiuni gratuite în ori-ce afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“
Sibiiu—Nagyszeben — Edificiul „ALBINA“.

428 43—

Fire cu ochiuri din oțel Nr. 19

Ițe (garnituri de războiu)

cu ochiuri în lungimea obicinuită de 15 m/m, tare legat, cu bâte cu tot, înălțimea 27 cm., ață Nr. 36/12.

Lungimea: 18 18 18 21 21 21 21 24 24
Nr. firelor: 660 720 840 720 780 840 960 780 960

Spete de țesut, cu dinți din alamă galbenă, 105 m/m întreaga înălțime 18 " lungimea cu: 300 330 360 390 dinți, 320 450 540 480 600 dinți, 21 " lungimea cu: 330 360 390 420 450 480 dinți, 24 " lungimea cu: 390 420 450 600 dinți, 27 " lungimea cu 340 420

450 480 540 600 dinți, 30 " lungimea cu: 600 800 dinți, 34 " lungimea cu: 380 dinți.

Spete cu dinți din oțel, 105 m/m 18 " lungimea cu: 360 390 420 540 dinți, 21 " lungimea cu: 390 420 450 540 dinți, 24 " lungimea cu: 420 450 540 dinți, 27 " lungimea cu: 330 dinți.

Acele spete cari nu sunt prescrise în această listă le expediez după dorință, repede și eftin.

Listă de preț la cerere.**Carol F. Jickeli,**

Sibiiu și Alba-Iulia.

870 6—

Se caută

Îngă un preot bătrân, în Bănat, un teolog absolvent, de ginere capelan. Adresa la administrația acestei foi. 901 2-2

Nr. 420/1913 pret.

Concurs.

Devenind postul de viconotar comunal vacant prin abdicare în comuna Szelistye, pentru îndeplinirea lui prin alegere escriu concurs și invit pe candidații de notar evaluați conform cerințelor legii, — de a-și înainta prin autoritatea lor competentă, cererile instruite cu dovezile de lipsă, la oficiul pretorial până în 16 Martie a. c.

Szelistye, la 3 Faur 1913. 905 3-3

Primpretorul cercual.

O moșie și o moară de vânzare.

În comuna Roșcani și la 1 km. depărtare în comuna Mihăești aproape de Dobra, comitatul Hunedoarei, să vinde din mână liberă: O casă de zid cu pivniță și 5 odăi, situată la drum, grădină de 1/2 jugăr, pământ arător și fâneață 15 jugăre, dintre cari 4 grădini cu pomi și loc de vie. În comuna Mihăești, pe drum de comitat, în centru, o moară de făină cu 2 roți, de nou reconstruită, curte cu casă de zid și șură cu grădină, 5 jugăre pământ la câmp, dintre cari o grădină mare, aproape de casă. Să vând și separat de Roșcani. Doritorii de a cumpăra să se adreseze la: Maria Șirdea în Rădulești. p. u. Hunyad-Dobra. 877 7-

Nu uita

stimate cititor, — la comande sau tot felul de alte cumpărări, făcute în urma unui inserat citit în foaia noastră, — a aminti și spune, că despre lucrurile comandate sau cumpărate ai citit în inseratul din „Foaia Poporului”.

Prin aceasta contribuie și D. Ta la răspândirea și lămurirea foii noastre, iar pe altă parte vei fi servit de grabă, fără ce aceasta să te coste ceva mai mult.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete.

Este trist, — dar în lume a căzut că în vremea de azi e bătaoare la o hi mukimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrăgute și cari în urma ușurării din tinerețe și prin dependeri rele și-au adâncit sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul să zădărim această stare îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie ceva ca să dea tinerimii de-ură bine-voita re, zădărire și amănunțite în tot ce privește viața sexuală. — trebuie să fie ceva care să dădăie oamenilor să-și înțeleagă fîră teamă, fără sîră și cu încredere mîcșările lor secrete. Dar nu e în deapuns însă a distinge aceste născări ori și ui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic pe-dict, conștient, care știe să dea asupra vetei stări bune secrete și să dea și morburilor ce deja evenia există atunci apoi va încea cu-tența boalelor secrete.

Pe o chemare atât de măreață și pentru acest scop e instituită renumit în toată țara al Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta IV, Mezeum-körút 18), unde pe lângă secreta cea mai strictă, primește ori-cine (arăt bărbații și femeile) desigur asupra vieții sexuale unde știe și sucurile trupești ale bolnavului să curățe, nervii să întărească, tot organismul să se elibereze de materiile de boală, chinurile sufletești să se liniștesc. Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și ușor cu metoda sa proprie de vinde are și curățe cele mai negușoare, ranele sifitice boale de țare, basica, nervi și și a sîrărei, incapacitate de confușe a minții, urmăriile onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotenta), vîtmăntările, boale de sânge de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și oșire separată. În ceea ce privește cura, de-țarea nu este proedă, căci dacă cineva, din ori ce sîră n-are putea veni în pers. ană, atunci cu plăcere i se va da răspuns amănunțit ase dăcăt prin scrisoare (în epistole și de ajunsfarte alături unei marce de răspuns) Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se trimite flechruia. Institutul se în-țarește și de medicamente speciale. Vizitele se pînă începînd de la 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Domenia până la 12 ore a. m.) 780 12-
Tratament și cu Salvatorului Ertlich 606.

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapesta IV, Mezeum-körút Nr. 18.

Mobile

în toate stilurile, cea mai solidă executare

moderne

pe lângă garanția recomandă

Emil Petrușin

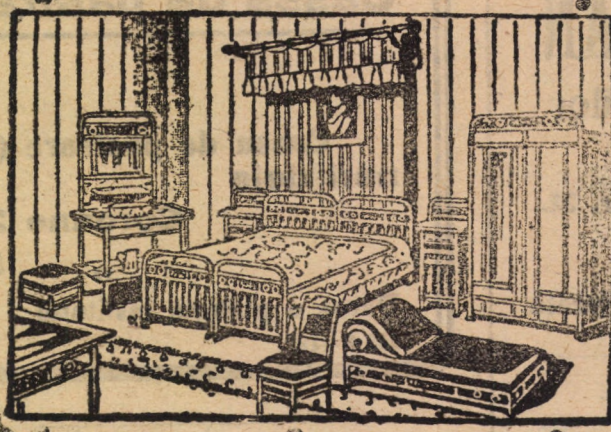
fabrică de mobile.

Telefon Nr. 47 cu legătură în întreg comitatul.

Sibiu, Salzgasse Nr. 37.

Expoziție de mobilă zilnic deschisă, fără silă de cumpărare.

Primesc și execut toate lucrările de lipsă la biserică nouă și vechi.

Prima neguțătorie mare de vinuri

Ludwig Fronius

SIBIU, Pivnița „Mönchhof”.

Fabrică de licheruri și ferbătorie de rachiu.

Mare neguțătorie de rachiu de Drojdii, Trevere și Prune.

Specialități: Țuică veritabilă, fierbere proprie și Romuri Iamaica direct importate.

Atelier de curelărie, șelărie și coterărie

ORENDT G. & FEIRI W.

(odinioară Societatea curelarilor.)

Strada Cisnădiei 45. SIBIU. Heltauergasse 45.

Magazin bogat în articole pentru cărofat, călărit, vînat, sport și voiaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie cu prețurile cele mai moderate. Curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vîrzuib) permanent în deposit. 68 50-

Toate articolele din branșele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin.

Liste de prețuri, la cerere, se trimit franco.

Comande prin poștă se efectuează prompt și conștientos.

Mare deposit de hamuri pentru cai dela soiurile cele mai ieftine pînă la cele mai fine, coperitoare (toluri) de cai și cofere de călătorie.

Berea albă și neagră

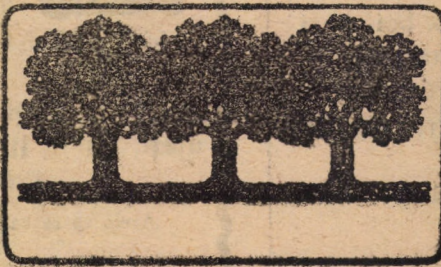
din

Bereria dela Trei-Stejari

în SIBIU

este foarte bună și gustoasă!

Această bere e cîntată și se bea cu plăcere de toți cari o cunosc, atât la oraș cât și la sat. 724 98-

Că berea noastră e foarte cîntată se poate vedea și de acolo, că cumpărătorii se înmulțesc mereu.

Doi învățăcei

la rotărie și unul la ferărie,
din familie bună, se primise la **Fii Maniu**
Lungu în Rășinari. 898 2-2

In fiecare săptămână sosesc

Un vagon

Orange, foarte fine, în lăzi de 160,
200, 300 și 360 bucăți;

Citroane, (lămâi), în lăzi de 300 și 360
bucăți. Prețuri foarte ieftine
pentru revânzătorii la

Frații Kroner

904 1— Sibiu, strada Trenului Nr. 9.

MILIOANE

folosesc contra

TUSEI

răgușelei, catarului, flegmei, ca-
tarului bronchial și de gât

Caramellele de piept

ale **Kaiser** „Trei brazi”

6100 atestate dela medici și privați,
întărite prin notarul public, garan-
tează succesul sigur.

Comioane foarte bune și gustoase.

1 pachet 20 și 40 bani, 1 dosă 60 bani.

Se capătă în toate apotecile, drogueriele și
prăvăliile de coloniale mai de frunte.

De vânzare.

La **Viștea-inferioară** (comitatul Făgăraș)
este de vânzare o **casă** constătoare din
3 etaje pentru locuit și o a patra etajă pentru
coorrigărie, unde se află cuptor și
toate cele de lipsă. Vânzarea se face di-
recte familiale, poziția e foarte bună. De casă
se mai ține un grajd pentru vite, un șopron lung,
pivniță, fântână, 2 otețe și grădina pentru le-
gume. Prețul de vânzare preste tot 2000 coroane.
Doritorii să se adreseze la proprietarul **Ni-
colae Moldovan**, măiestru fran-
colez, **Viștea-inferioară** (Alcăviș, Făgăraș m.).

Ludovic Ferencz,

RENTOR DE BARBAȚI

SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 12.

recomandă p. t. publicului

cele mai noue stoffe de toamnă și
iarnă în mare asortiment.

noutățile 723 111—

caută din acum, pentru haine de
iarnă stoffe englezești, francezești
și hollandeze, din care se execută după
modurile cele mai moderne vestimente
precum: Sacko, Jaqueto, și haine de
iarnă, cu prețuri foarte moderate.

Dessebită atențiune merită non-
ștetele de stoffe pentru pardisiuri și
„Jaglan”, cari se află totdeauna în
depozit bogat.

Asupra reverenzilor confecționate
la atelierul meu, lini permit a atrage
dessebită atențiune a Oa. domni preoți
și teologi absolvenți. — În cazuri de
urgiență confecționez un rind com-
plet de haine în timp de 24 ore. —
Căminele pentru voluntari, cum și tot
felul de articole de uniformă, după pre-
scripția casărilor cea mai nouă.

Institutul de asigurare

„TRANSSYLVAINA”

Strada Cisnădiei 8.

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. pe lângă premii recu-
noscute de cele mai efitine, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători confesionali și preoți români gr.-or. și gr.-cat. avantagii
deosebite), pe cazul morții, și cu termin fix, cu plătire simplă sau dublă a
capitalului; asigurări de zestre, asigurări de copii, asigurări pentru serviciul mi-
litar, asigurări de studii, asigurări cu participare la câștig de 40% garantat și cu
restituire de 3% interese și asigurări pe spese de înmormântare.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1911	K 5.275.798.23	Șiră asigurărilor cu foc K 127.768.744.—
Capitalul asigurat pe viață achitate	„ 5.146.556.36	Șirășitul anului 1911 { viață „ 10.981.822.—
		Fonduri de întemeiere și de rezervă
		„ 2.520.492.—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit gratuit, cum și orice
informații în birourile Direcțiunei, strada Cisnădiei Nr. 5 și la toate agenturile

Prosoane versate în acuiștii, cari au legături în cercuri bune, se primesc în servi-
ciul institutului în condiții favorabile. 767 21—

Nu-i reclamă, — ci e fapt

că fiecare în interesul său propriu numai în

Warenhaus Grünberger

să facă cumpărări de

781 28—

**Haine pentru domni, dame, băieți, fete
și copii**

**bluse, rochii, jupoane, negligés
și costume pentru dame.**

**Mare alagerel
Prețuri fără con-
curență!**

**Cel mai mare de-
pozit de blănării!**

Strada Cisnădiei. Palatul comandei de corp.

Mare atentiune!

Sam. Wagner.

**Prima turnătorie de fer Sibiană, Fabrică de mașini agricole,
Atelier de mori și prăvălie de fer.**

Recomandă cu cea mai mare căldură bogatul seu asortiment de tot felul de
motoare dela prima fabrică, dela cel mai mic și până la cel
mai mare; asemenea și **mașini de treerat** din renumita **fabrică**
Hofherr dela cea mai mică și până la cea mai mare; numai puțin recomandă
și tot felul de articole pentru edificări precum:

**Cement de Portland și Roman din Beocin,
Traverse, Trestie, Carton cătrănit pentru învălit,
Pânză de sârmă** pentru îngrădit, precum și ori ce fel de ferărie apar-
ținătoare la edificări.

Toate pe lângă cea mai strictă garanție cu prețuri foarte moderate și condi-
țiuni de plată avantajoase

Nu vă grăbiți a comanda din alt loc, — până nu veți visita prima linie
așezată mare și bine asortată fabrică.

Execuțarea se face prompt și conștientios.

781 41—

Fericiți-vă stimați agricultori a nu examina imitații și vă feriți de asociei.

O casă

pentru economie, care constă din două odăi, bucătărie, șură, grajd și 29 metri pătrați grădină, se vinde din mână liberă cu preț ieftin. A se adresa la cancelaria Dr. Boncz, avocat, Sibiu, strada Cisnădiei 93. 899 17—

Beutură escelentă și cu gust bun, care produce sânge. — Recomandată de medici contra bolii de anemie, lipsă de sânge, nervositate, reconvalescență.

Influințează producerea sângelui, întărind mușchi și nervii, dă apetit fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinți.

Prețul unei sticle mari Cor. 3-50, una mică Cor. 2—. Se capătă în toate notecesele.

Depozitul principal la:

GUIDO FABRITIUS,

apotecar în Sibiu. 591 37—

Inseratele

numai atunci au valoare mare, dacă să răspundă pretutindenea, în toate țările, în toate cercurile sociale. Pentru acest scop se oferă indeosebi inserarea în „FOAIA POPORULUI”. Informații să dau și comande să primesc la administrația FOII POPORULUI

Renumere universal

are ciasul de buzunar marca „Sirena”, 14 cor. aur american double, anker-remontoir ce merge 36 de oare. Prin cumpărarea întregii producții din aceste ciasuri, mă aflu singur în poziție a putea oferi pentru prețul grozav de ieftin de 4 cor. 90 bani acest cias, care posedă un mehanism prima elvețian, astfel că nici nu se poate deosebi de un cias de aur, ce costă 100 cor. Pentru mersul regulat garantez 5 ani.

1 bucată 4 cor. 90 bani, 2 bucați 9 cor. 50 bani. Mai departe oferz un cias Gloria, de argint, pentru buzunar, cu 3 cor. 60 bani. La oricare cias se alătură în cinsie un lanț elegant aurit. Nu e nici un risc, Schimbarea e permisă sau se dau banii înapoi. Trimiterea cu ambursă prin 721 8—4

S. Kohane, export de ciasuri
Krakau, Sebastiangasse Nr. 15.

Ocaziune foarte potrivită

prăvălia de încălțăminte

Vasilie Ban, „La cisma mare roșie”
Sibiu, strada Ocnei Nr. 7
pe lângă prețuri ieftine.

Orice păpuși cu prețuri de reclama la Crăciun de acum înainte până la 10 Ianuarie 1913.

Prețurile:

688 8—

Ghete pentru copii Chevreaux și Box sau Kalv, mărimea 20—25 = K	3—4
Ghete pentru copii	26—28 = „ 4—5
Ghete pentru copii	29—34 = „ 5—7
Ghete pentru băieți	35—38 = „ 7—8
Păpuș de jumătate pentru dame Chevreaux și Box sau Kalv	4—14
Ghete înalte pentru dame	8—14
Ghete de lucru pentru domni, țări, esecție în Kalv sau piele de viciu	7—
Ghete pentru domni cu gumi sau băieri, în Chevreaux sau Box	9—10
Ghete pentru domni cu bumbi sau Ideal	10—
Ghete pentru domni Kobrak	14—
Ghete pentru domni Oslaria	12—
Ghete pentru domni, formă americană	13—
Ghete pentru domni, formă americană, cu bumbi și băieri	16—
Ghete pentru domni, piele Antilope în toate culorile	30—

Mare alegere în
cisme pentru copii și domni.

Camăși

de 4, 5, 6, 7, 8 și 9 corozane.

Principiul meu este: Câștig puțin, vânzare mare!

În duminică și sărbători e deschis înainte de amiază până la 10 ore.

La „Croitoria Universală”

I. PETRASCU

Strada Cisnădiei Nr. 30. SIBIU. Strada Cisnădiei Nr. 30.

Telefon Nr. 172.

Premiat:
Expoziția Internațională de modă
Paris 1911
Grand Prix și medalie de aur.

Premiat:
Expoziția universală din
Roma 1911
Grand Premio și medalie de aur

Prin aceasta îmi permit a aduce la cunoștința onoratului public, că în atelierul meu de primul rang, unde sunt ocupați la 20 de lucrători, primesc și execut tot felul de haine, atât civile cât și militare.

Pentru sezonul de toamnă și iarnă tocmai acum mi-a sosit o mare alegere de stoffe engleze și indigene. Croială cu gust și după ultima modă, garantând pentru ori ce lucru.

Serviciu solid și grabnic. — Prețuri moderate.

Sprijiniți industria română!

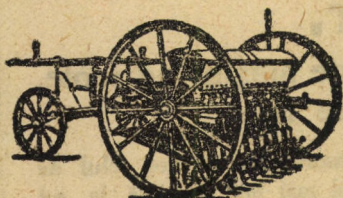
728 81—

Fratii Gömöri

Magazin dela fabrică
pentru mașini economice

* Budapesta, IX., Boráros-
tér Nr. 2.

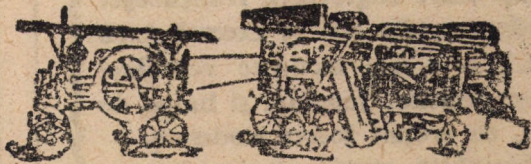
Reprezentanța generală pentru Ungaria a fabricii de mașini și turnătorie de fier K. & R. Jezek în Blansko.

Recomandăm mașinile de sămănat, construcție tare, cu aparat de săpat și sămănat oscuruz, sistemul cel mai nou, care corespunde într-o toată măsură de față.

Mașinile de îmblățit cu motor, instalațiile de mori și mașinile de sămănat, pe care le-au livrat firma FRATII GÖMÖRI sunt bine primite în toată țara, de aceea ne recomandăm onoraților economi.

Mai departe recomandăm următoarele mașini speciale: tăvăluguri pentru zdrobitul pietrișului cu suluri de peatră și cilindru cernător, spre a se folosi la petriș mărnat și mai mare; cum și a se mână

Garnituri de îmblățit cu motor! distinsse cu numeroase premii prime, livrate pe lângă deplină garanție și condiții avantajoase de plată. Pentru instruirea la purtarea mașinilor de îmblățit trimitem gratis un monteur la fața locului.

cu apă, abur sau motor. Mașini pentru fabricarea de cărămidă, instalații complete pentru țiglarii, mașini pentru producerea cimentului și spargerea pietrii.

Cumpărătorii serioși, cari se interesează cumpărătorii cruță proviziunea agentului, personal pe speșele noastre, prin cererea de mașinile noastre, li cercetăm noi așază ajung deci mai ieftin la posesiunea mașinii și sunt siguri de cel mai bun serviciu.